

001006 teamC

DORPSGAANDERIJ

een open gang en kamer in het landschap

herinrichting dorpskern Brakel - Hoogstraat-Neerstraat-Kasteelstraat
nota betreffende het concept, duurzaamheidsprincipes en de aanpasbaarheid

INHOUD

1. ANALYSE

- 1.1 Waar is het centrum? een straat zonder kop of staart
- 1.2 Een smalle, continue en meanderende canyon!
- 1.3 Een bloeiende winkelstraat?
- 1.4 Een decorwand met achterliggende kamers
- 1.5 De straat als deel van het landschap.

2. EEN FUNCTIONEEL VERBLIJFSVLAK

- 2.1 Bestaande toestand - ruimte voor de auto
- 2.2 Functionele breedte met fietssuggestiestrook
- 2.3 Langsparkeren aan één zijde
- 2.4 Maximale voetpaden
- 2.5 Centraal winkelgedeelte, een uniform plein zonder drempels
- 2.6 Uniform materiaal in verschillende patronen
- 2.7 Straatmeubilair

3. EEN UITGERUST DAK

- 3.1 Een transparant en licht dak
- 3.2 De centrumstraat als een publieke kamer
- 3.3 Een continue meanderende stroom door het centrum

4. DWARSVERBINDINGEN ALS MARKANTE PUNTEN

- 4.1 Doorsteken naar achtergelegen kamers door het decor
- 4.2 Straten naar de beken

5. EEN MARKTPLEIN OP EEN HEUVELFLANK

- 5.1 Een vijver rondom de kerk maakt het reliëf duidelijk
- 5.2 Het Marktpluin wordt omarmd

6. DETAILS PLANNEN

- 6.1 Overzichtsplan
- 6.2 Typestraat
- 6.3 Poort West
- 6.4 Brusselsestraat
- 6.5 Poort Oost
- 6.6 Kasteelstraat
- 6.7 Neerstraat - Grauwstraat
- 6.8 Hoogstraat - centrum
- 6.9 Plein West
- 6.10 Plein Oost
- 6.11 Marktpluin

7. PROCES

- 7.1 Work in progress
- 7.2 Samenwerking
- 7.3 Raming

herinrichting dorpskern Brakel - Kasteelstraat-Hoogstraat-Neerstraat

INLEIDING : het dorps karakter herinterpreteren

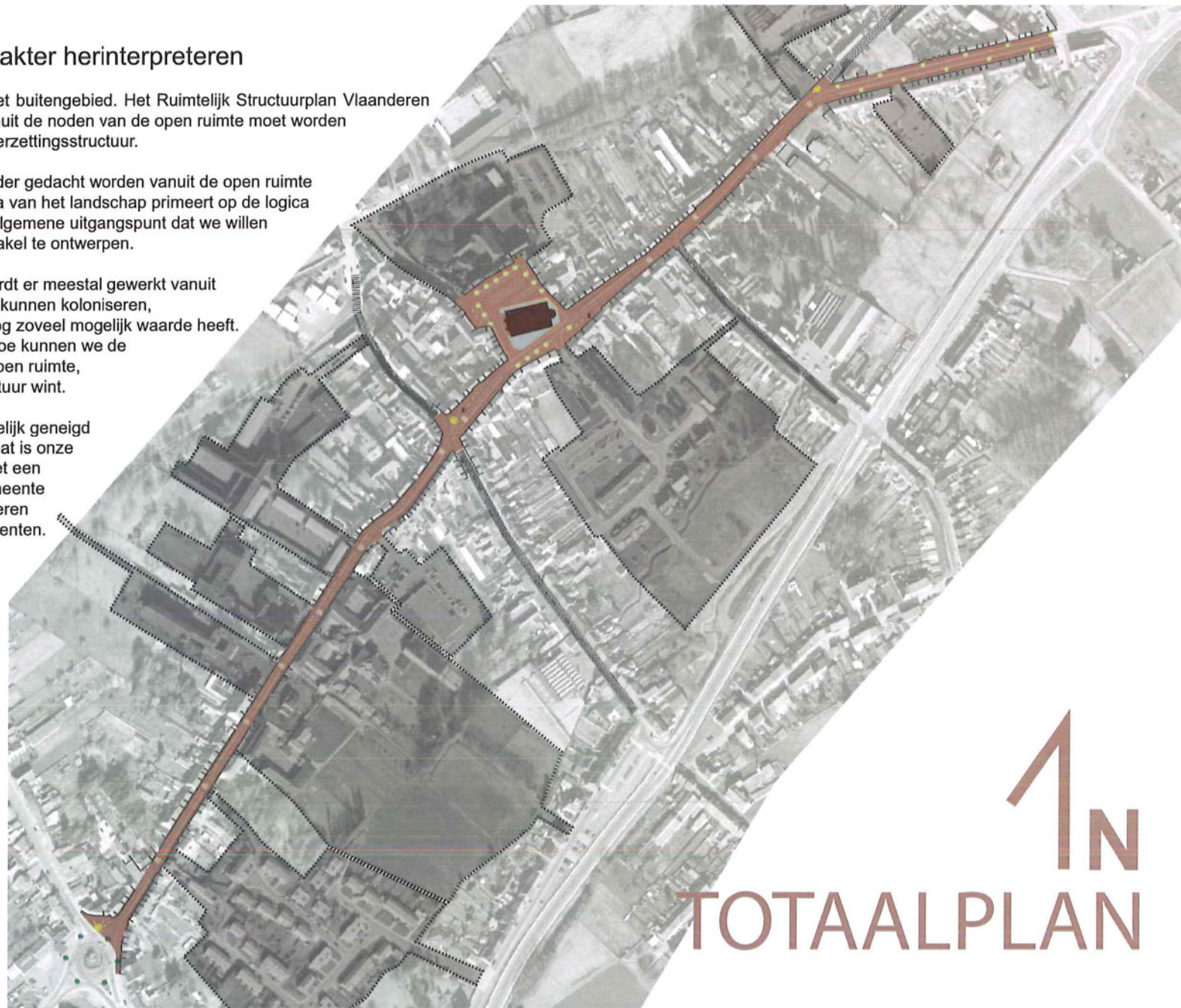
Brakel is slechts een beperkte kern in het buitengebied. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen stelt dat de ontwikkeling ervan eerder vanuit de noden van de open ruimte moet worden gedacht dan vanuit de noden van de nederzettingsstructuur.

De ontwikkeling van Brakel moet dus eerder gedacht worden vanuit de open ruimte dan vanuit de bebouwde ruimte. De logica van het landschap primeert op de logica van de nederzettingsstructuur. Dit is het algemene uitgangspunt dat we willen gebruiken om de openbare ruimte van Brakel te ontwerpen.

Voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen wordt er meestal gewerkt vanuit de vraag hoe we het best de open ruimte kunnen koloniseren, zodat de open ruimte die overblijft toch nog zoveel mogelijk waarde heeft. Hier kunnen we deze vraag omdraaien: hoe kunnen we de bebouwde ruimte organiseren zodat de open ruimte, het landschap, aan leesbaarheid en structuur wint.

Als stedenbouwkundigen zijn we gemakkelijk geneigd vanuit een stedelijke context te denken. Dat is onze natuurlijke habitat. Toch denken we dat het een meerwaarde zou kunnen zijn voor de gemeente Brakel om net een dorps karakter te proberen te bewaren aan de hand van dorps elementen. We willen ze niet imiteren, maar er een hedendaagse interpretatie van maken.

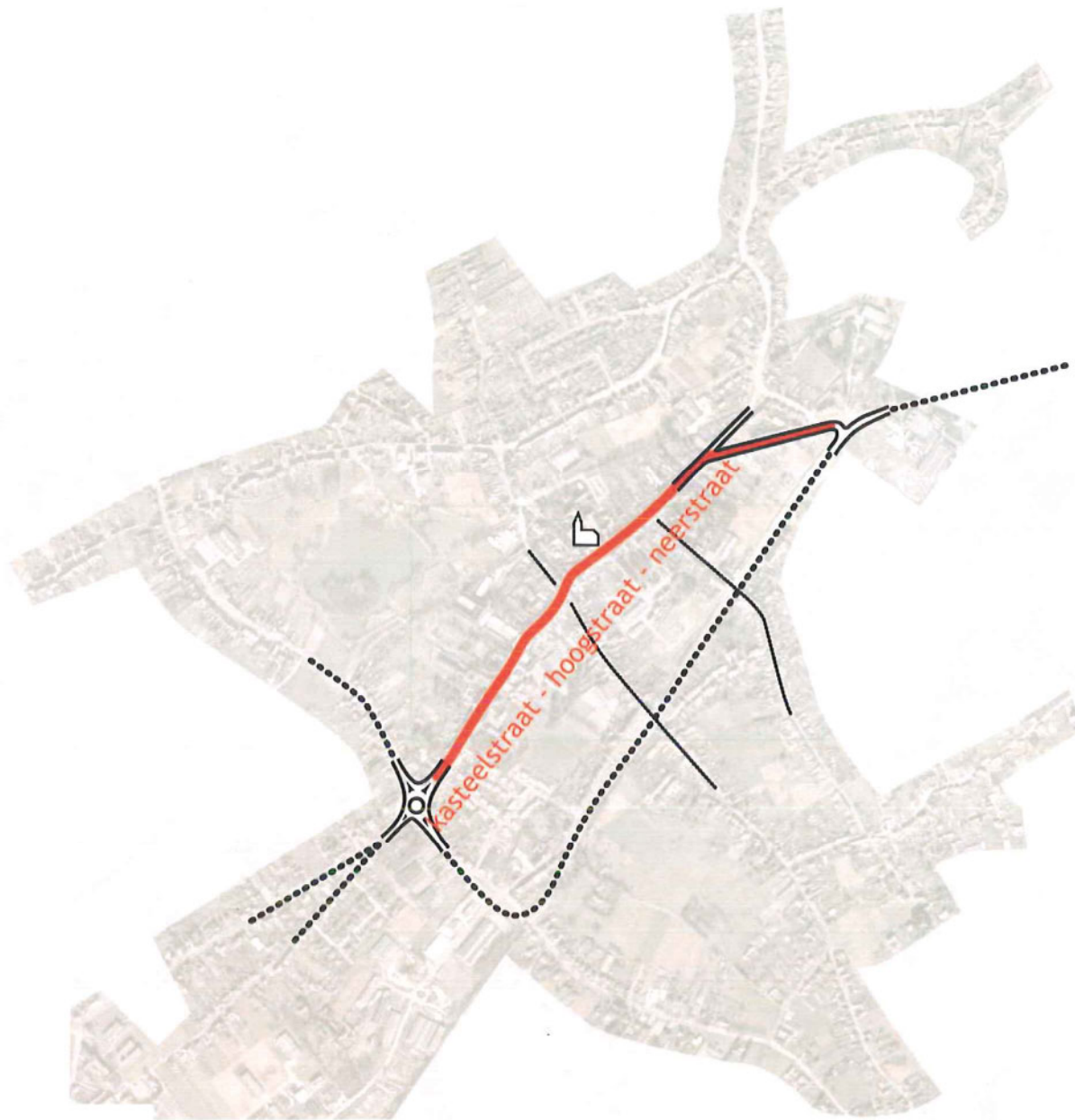
Het ontrafelen van de ruimte in z'n opbouwende kenmerkende lagen is daarom zeer belangrijk.

001006 team C

DORPSGAANDERIJ - een open gang en kamer in het landschap

1. ANALYSE

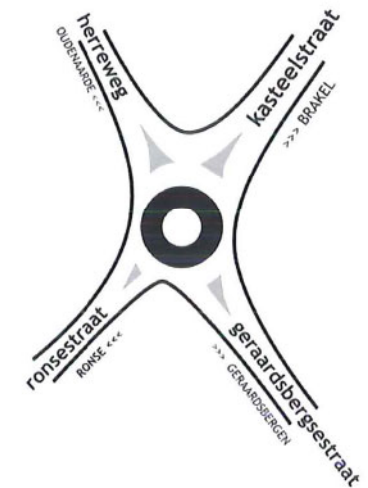
WAT IS ER NU ?

Als vertrekpunt voor het uitwerken van een voorstel voor de dorpskern van Brakel, analyseren we de bestaande toestand. We absorberen de aanwezige aanleg en merken de mogelijke potenties op welke de basis zullen vormen van ons project.

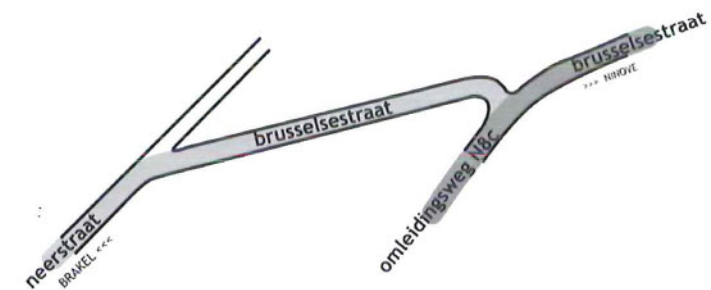
1.1 Waar is het centrum? Een straat zonder kop of staart.

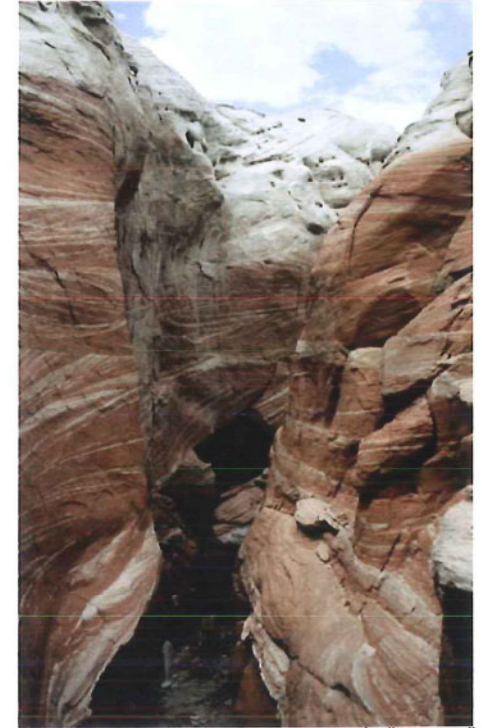
De toegangen tot de Kasteelstraat en de Neerstraat zijn niet erg duidelijk. We kunnen op beide kruispunten de hiërarchie of de functie van de verschillende straten moeilijk aflezen.

Aan de kant van de Kasteelstraat kunnen we wel vermoeden dat deze straat de centrumstraat van Brakel is maar toch is de huidige aanblik niet echt uitnodigend voor fietsers en voetgangers of voor bezoekers in het algemeen. De aansluiting van de Kasteelstraat op het rond punt verbijzondert zich niet ten opzichte van de andere straten. Enkel de dense lintbebouwing aan weerszijden van de straat doet ons denken aan een mogelijk centrum.

Aan de kant van de Neerstraat is er helemaal geen centrumgevoel. Het binnenrijden van het centrum kan niet op een vloeiende en evidente manier maar enkel via een moeilijke "chicane". De ietwat troosteloze bebouwing langs de Brusselsestraat nodigt niet direct uit om de omleidingsweg te verlaten en het centrum te gaan verkennen. En zelfs in de Neerstraat weten we door de verbrokkelde aanblik van de straat nog steeds niet of we naar het centrum gaan of niet.

de "canyon"

1.2 Een smalle, continue en meanderende canyon!

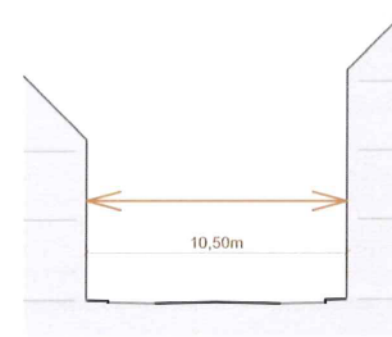
Als we nu naar de Kasteelstraat-Hoogstraat-Neerstraat kijken, dan valt op dat deze zich voordoet als een relatief **smalle straat**. Binnen de beperkte breedte gebeurt echter veel tegelijkertijd. Er wordt gewandeld, gefietst, met de auto gereden, geparkeerd, gewinkeld, uitgesteld. Daarbovenop is er ook nog plaats voor vuilbakken, verlichtingspalen, oversteekplaatsen, bloembakken, enz. Er zijn enkele plaatsen waar de straat verbreedt maar daar wordt deze extra breedte meestal ingenomen door de auto.

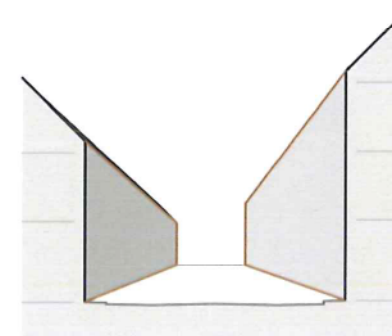
De straat lijkt ook smaller omdat de **gevels** aan weerszijden meestal ononderbroken doorlopen met gebouwen van ongeveer drie bouwlagen hoog. Deze bouwhoogte wordt nog verder opgetrokken in de nieuwe projecten die langsheen deze centrumstraat worden gerealiseerd. Door de continuïteit van de gevel wordt de meanderende of golvende beweging van de straat in de verf gezet. De continue gevel en de golvende beweging gecombineerd met de overmatige aandacht die er nu uitgaat naar de auto, het parkeren en asfalt levert deze straat de bijnaam 'de canyon' op.

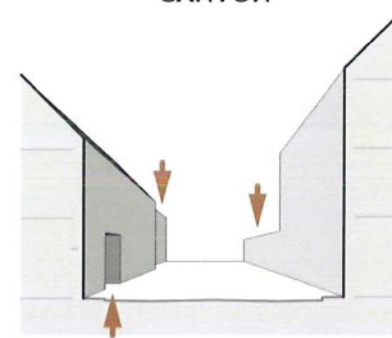
Maar er komen ook subtielere **uitzonderingen** voor, bvb lage muren, teruggetrokken gebouwen, onderdoorgangen of inritten. Op sommige plaatsen en vooral in de Neerstraat zijn dit grote gaten. Hier heeft de straat een meer verbrosskeld beeld. We vinden hier allerlei aaneengeschakelde verschillende fragmenten.

SMAL PROFIEL

CANYON

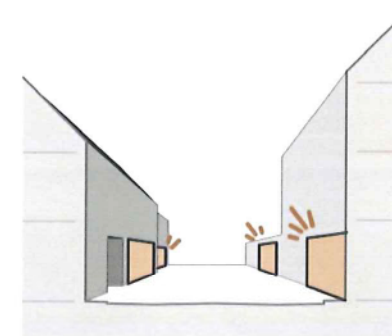

subtiële UITZONDERINGEN

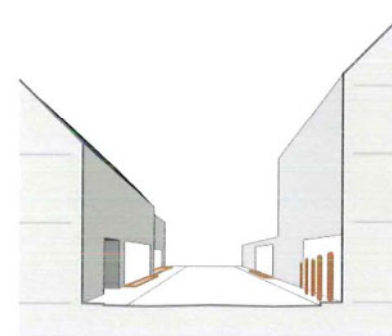
1.3 Een bloeiende winkelstraat?

Voor een dorp van haar schaal heeft Brakel een zeer omvangrijk en goed georganiseerd winkelapparaat. Brakel functioneert als een soort regionaal centrum voor de omliggende dorpen. De meeste van deze winkels zijn allemaal terug te vinden in de 3 aanéengeschakelde straten die door het dorpscentrum lopen en waarover deze projectnota uitspraak doet. Deze concentratie in één doorlopende straat kan zeer voordelig zijn voor het winkelapparaat en de levendigheid van het centrum. Zeker sinds met de aanleg van de omleidingsweg N8c het doorgaand verkeer niet meer in deze centrumstraat moet worden opgevangen. De weg ligt open om er een echte winkelstraat van te maken.

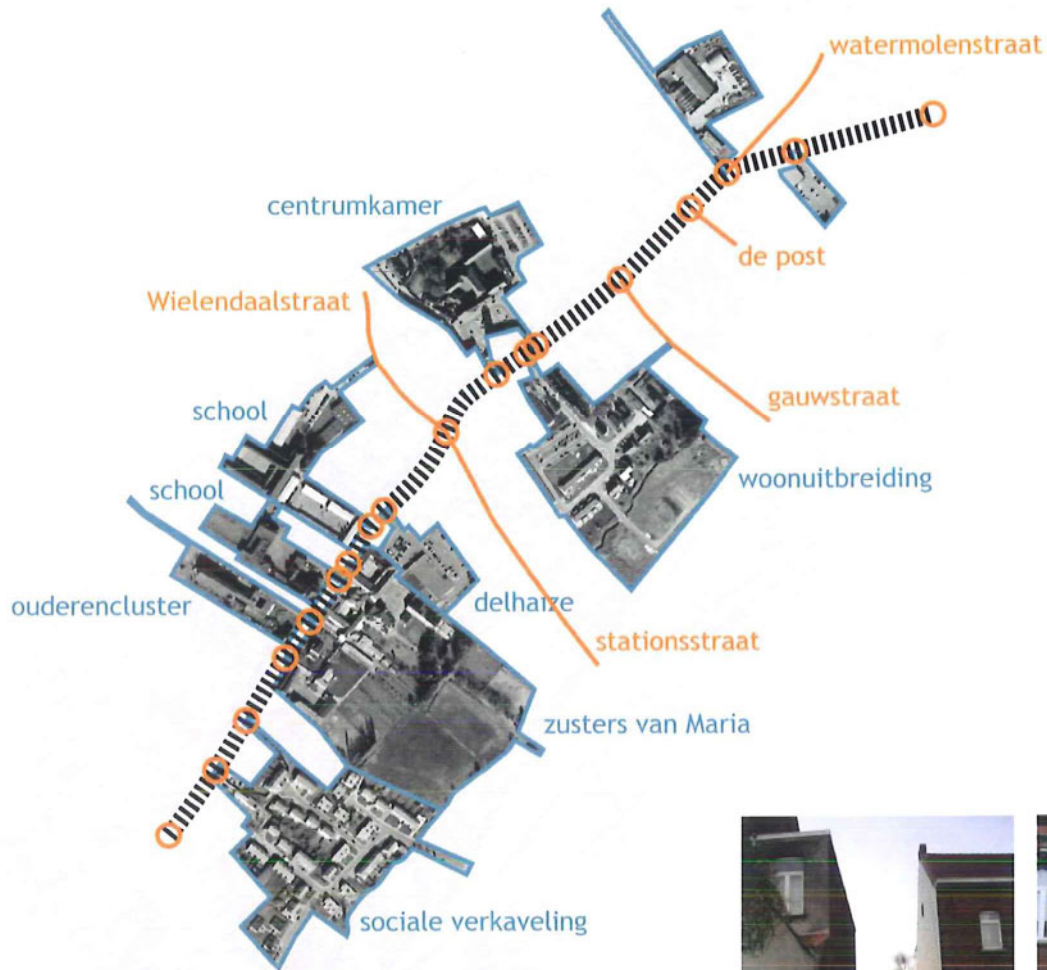

WINKELSTRAAT

Ondanks de beperkte breedte van de straat, gebruiken verschillende winkels een deel van de stoepen voor de uitstalling van hun producten voor hun eigenlijke uitstalraam. Zo hebben ze een directer contact met de klant. In andere winkelstraten gebeurt dit ook en dit moet volgens ons zeker mogelijk blijven in de toekomst. Daarom zal een bepaalde breedte hiervoor worden voorzien. Door het uitstallen van deze goederen koloniseren de handelaars de publieke ruimte, ze eigenen zich deze ruimte toe. De straat wordt een deel van de winkel. De straat wordt hierdoor minder als een pure verkeers- en verbindingstraat ervaren, maar meer als een winkel- en verblijfsstraat.

KOLONISATIE voetpad

woonuitbreiding

groengebied

1.4 Een decorwand met achterliggende kamers.

De continue gevelwanden aan weerszijden van de centrumstraten worden op bepaalde punten onderbroken. De gebouwen langs de centrumstraat vormen een soort van decor.

Voor een straat van dergelijke lengte zijn er maar een beperkt aantal zijstraten. Deze kruispunten vormen echte doorbrekingen in de straatniveaus.

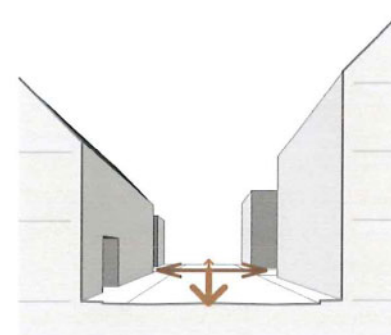

Achter de continue gevel langs de straat schuilt een heel andere wereld. Het centrum van Brakel is opgemaakt uit heel grote bouwblokken. De open ruimtes die in het midden van deze bouwblokken overblijft kan gemakkelijk gebruikt worden voor allerlei inbreidingen.

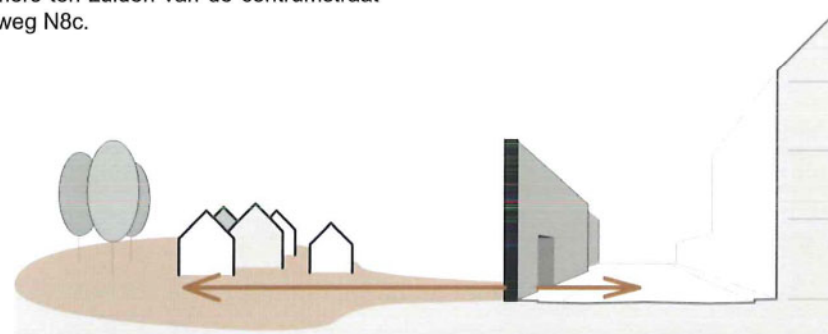
Deze vinden we dan ook in verschillende schalen terug; van de Delhaize gelegen op het einde van zijn eigen parking tot een sociale verkaveling die met een aantal doorsteken op de Kasteelstraat uitgaat. Het nieuwe appartementsgebouw van serviceflats dat eigenlijk de ingang is tot en deel uitmaakt van een cluster van functies voor ouderen langs het Toepark.

Versillende nieuwe projecten voor deze binnengebieden of kamers staan in de steigers of zijn in realisatie. Zo is er het project van de Zusters Van Maria en het aansnijden van een woonuitbreidingsgebied in het centrum. Ook het marktplein met de randparking van Brakel en het naastliggende bouwblok met enkele gemeenschapsfuncties in kunnen we als een soort kamer aansluitend op de centrumstraat zien.

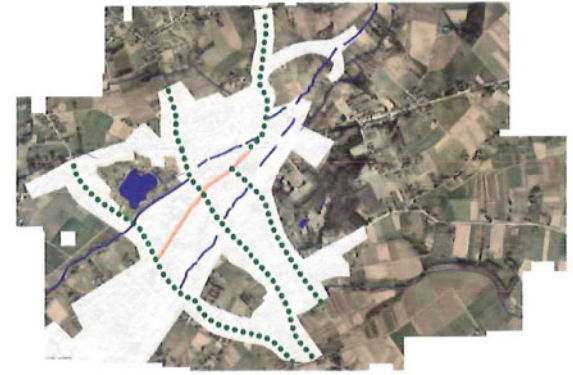
De verschillende kamers zijn net zoals het marktplein maar beperkt zichtbaar vanop de centrumstraat. Ze takken er wel steeds met één of meerdere doorsteken op aan. Deze doorsteken zijn subtiele elementen welke de gebruiker van de centrumstraat een glimp laten opvangen van de wereld achter het decor van de gevels. Soms zijn deze doorsteken enkel voor voetgangers en fietsers. De meeste kamers hebben echter sowieso nog een bijkomende ontsluiting voor de auto vanaf een andere straat dan de centrumstraat. Vooral voor de binnenkamers ten zuiden van de centrumstraat geldt dat ze voor de auto meer bereikbaar zijn vanaf de kant van de omleidingsweg N8c.

DWARSTRATEN

DECORWAND met doorbrekingen

de dwarsstraten als mogelijke groene verbindingen

1.5 De straat als deel van het landschap.

Ook al liggen de 3 straten in het centrum van de dorpskern en betreft het een grotendeels verharde en bebouwde ruimte, toch kunnen we duidelijke relaties met het omringende landschap van de Vlaamse Ardennen leggen. Het landschap rondom de dorpskern wordt sterk bepaald door verschillende stromen waarvan de Zwalm de voornaamste is. Ongeveer ter hoogte van het einde van de Neerstraat komen twee stromen samen, de Zwalm enerzijds en de Dorenbosbeek anderzijds. Vanaf daar stromen ze verder onder de naam Zwalm richting het noorden.

Ter hoogte van de Dorpskern lopen de beide stromen quasi-parallel aan de centrumstraat in noordoostelijke richting aan beide kanten van de centrumstraat. De Kasteelstraat, Hoogstraat en Neerstraat liggen met andere woorden op een heuvelkam tussen beide beekvalleien. Dit is duidelijk merkbaar aan de afdalende doorsteeken en zijstraten zoals de Wielendaalstraat en Stationsstraat. Zij dalen af naar beide valleien. Ook op het marktplein merken we dat dit reeds een stuk lager ligt dan de Hoogstraat. Dit niveauverschil kan een bijkomende reden zijn waarom de relatie tussen de Hoogstraat en het marktplein zo beperkt is; we kijken er over.

Dwars op de waterlopen merken we slechts een beperkt aantal verbindingen. Deze vormen groene aders door het centrum, langs deze straten kan men connecties met het omringende landschap creëren.

2. ONTWERP

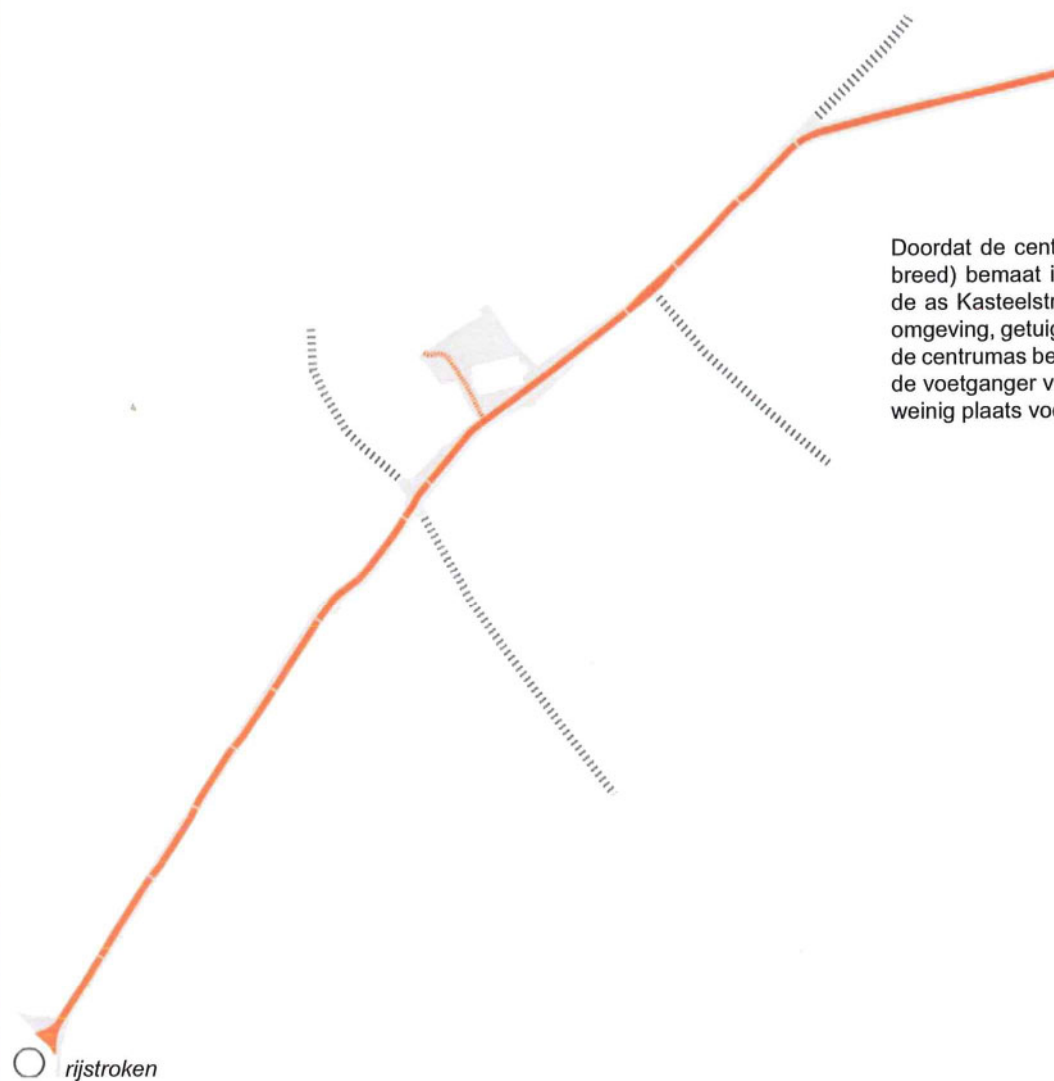
van een functioneel verblijfsvlak

EEN VERBLIJFSVLAK

ontwerp voor de lineaire ruimte

2.1 Bestaande toestand - ruimte voor de auto

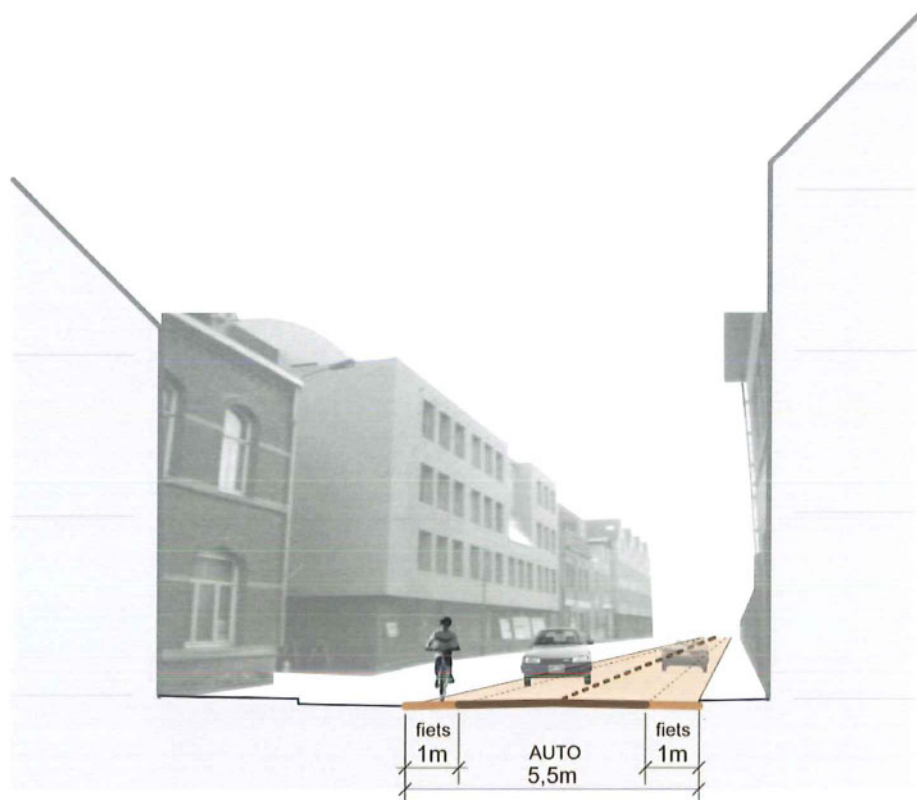
Doordat de centrumstraat over het overgrote deel van haar lengte vrij smal (over grote lengtes slechts 10,5 meter breed) bemaat is, merken we een conflict tussen haar verkeersfuncties en de veelvuldig aanwezige winkels langs de as Kasteelstraat-Hoogstraat-Neerstraat. Brakel is en wil zich ook profileren als een winkelgemeente in de ruime omgeving, getuige daarvan is de speciaal hiervoor gecreëerde website www.shoppingbrakel.be. De huidige aanleg van de centrumas bevordert deze ambitie niet, alle beschikbare ruimte wordt makkelijk voor de auto gereserveerd waardoor de voetganger verweesd achterblijft met smalle wandelzones en smalle stoepen. Er is enkel plaats voor doorgang en weinig plaats voor het verblijven en het winkelen.

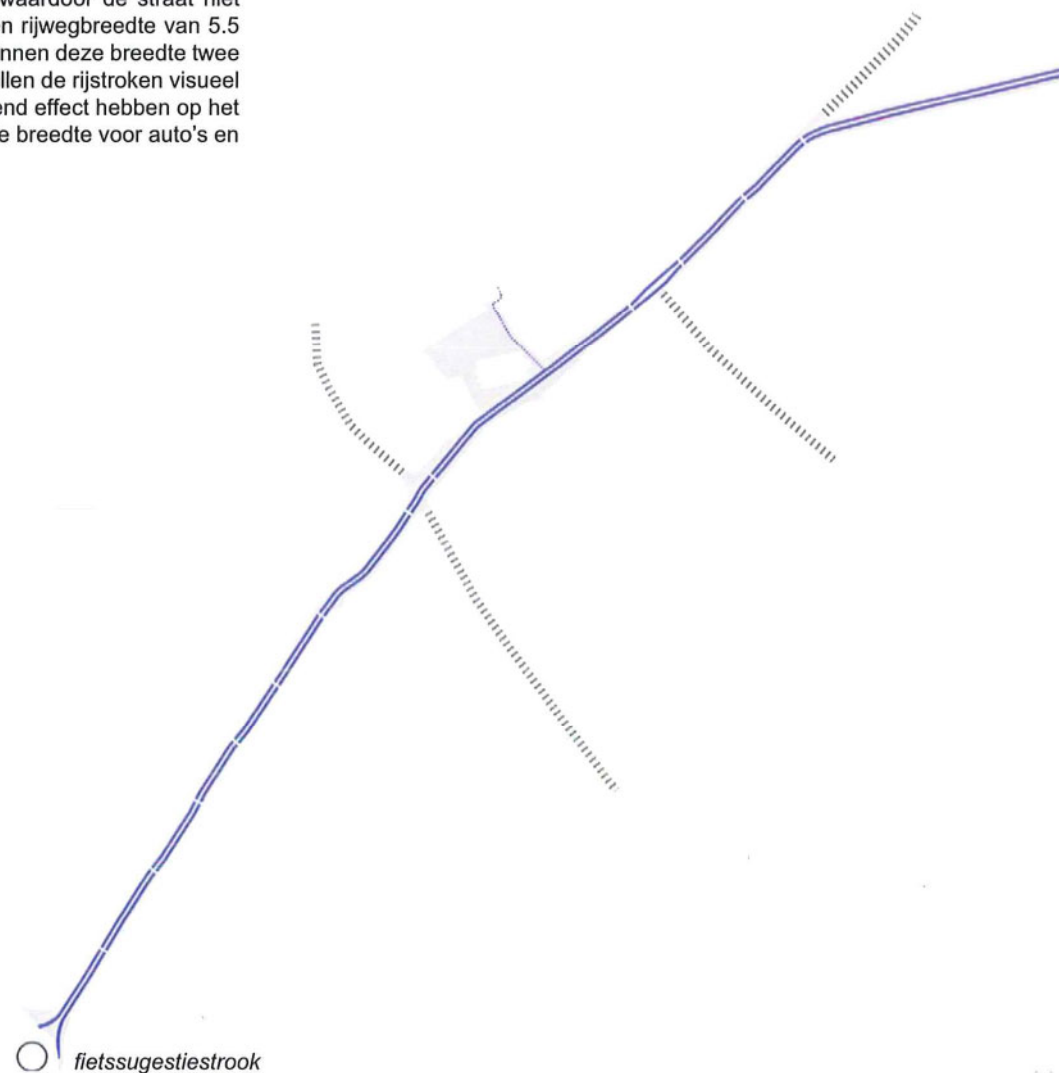
BESTAAND PROFIEL

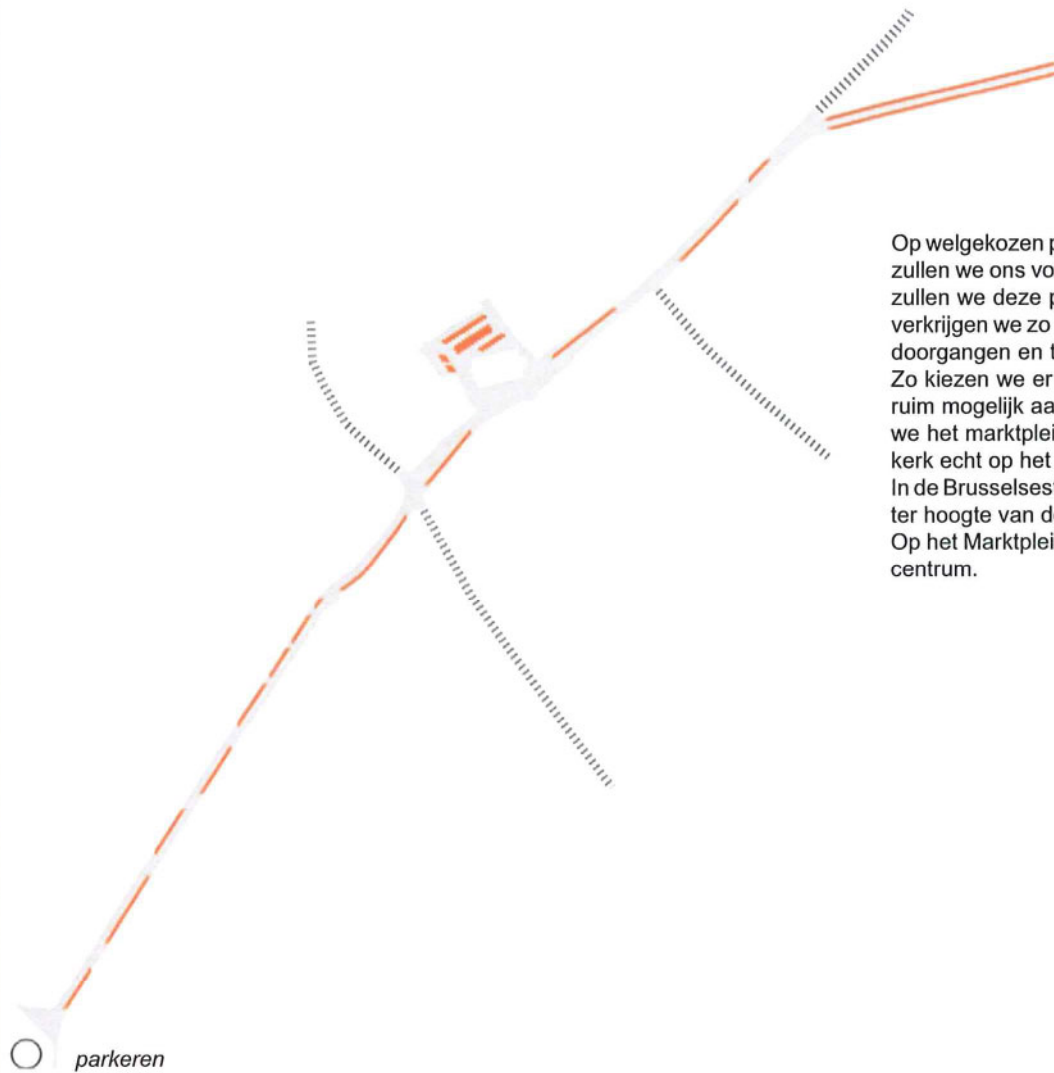
2.2 Functionele breedte met fietssuggestiestrook

Het autoverkeer bestaat sinds de aanleg van de omleidingsweg vooral uit bestemmingsverkeer, dit kan perfect gemengd worden met fietsverkeer. Dit vermengen zal ook een afremmend effect hebben waardoor de straat niet meer als doorgaande straat zal geprefereerd worden door autobestuurders. We voorzien een rijwegbreedte van 5.5 meter. Dit is perfect geschikt voor autoverkeer in twee richtingen. Voor de fietsers worden er binnen deze breedte twee subtiele fietssuggestiestroken van 1 meter breedte voorzien. De fietssuggestiestroken versmallen de rijstroken visueel en auto's zullen bij druk verkeer de fietsen moeilijk kunnen voorbijsteken. Dit zal een afremmend effect hebben op het autoverkeer en zo doorgaand verkeer ontmoedigen. We voorzien een constante en functionele breedte voor auto's en fietsers.

FUNCTIONEEL fietssuggestie

2.3 Langsparkeren aan één zijde

Op welgekozen plaatsen worden er ook langspaarkeerplaatsen voorzien, steeds enkel aan één zijde van de straat. Hierbij zullen we ons voorlopig grotendeels baseren op de nu aanwezige parkeerstroken. Op welbepaalde specifieke plaatsen zullen we deze parkeerstroken onderbreken en laten we ze van kant wisselen. Ter plaatse van deze onderbrekingen verkrijgen we zo een verbreding van het voetpad aan beide zijden. Zo krijgen we dus de mogelijkheid om ter plaatse van doorgangen en toegangen kleine voorpleintjes te creëren. De straat kan hier heel gemakkelijk overgestoken worden. Zo kiezen we er bijvoorbeeld voor de voetpaden ter hoogte van de toegangen tot de scholen langs de Neerstraat zo ruim mogelijk aan te leggen uit veiligheidsoverwegingen. Aan de zijde van de kerk voorzien we geen parkeren omdat we het marktplein, dat nu achter de kerk verscholen ligt, naar de Hoogstraat willen trekken. Hierdoor plaatsen we de kerk echt op het plein.

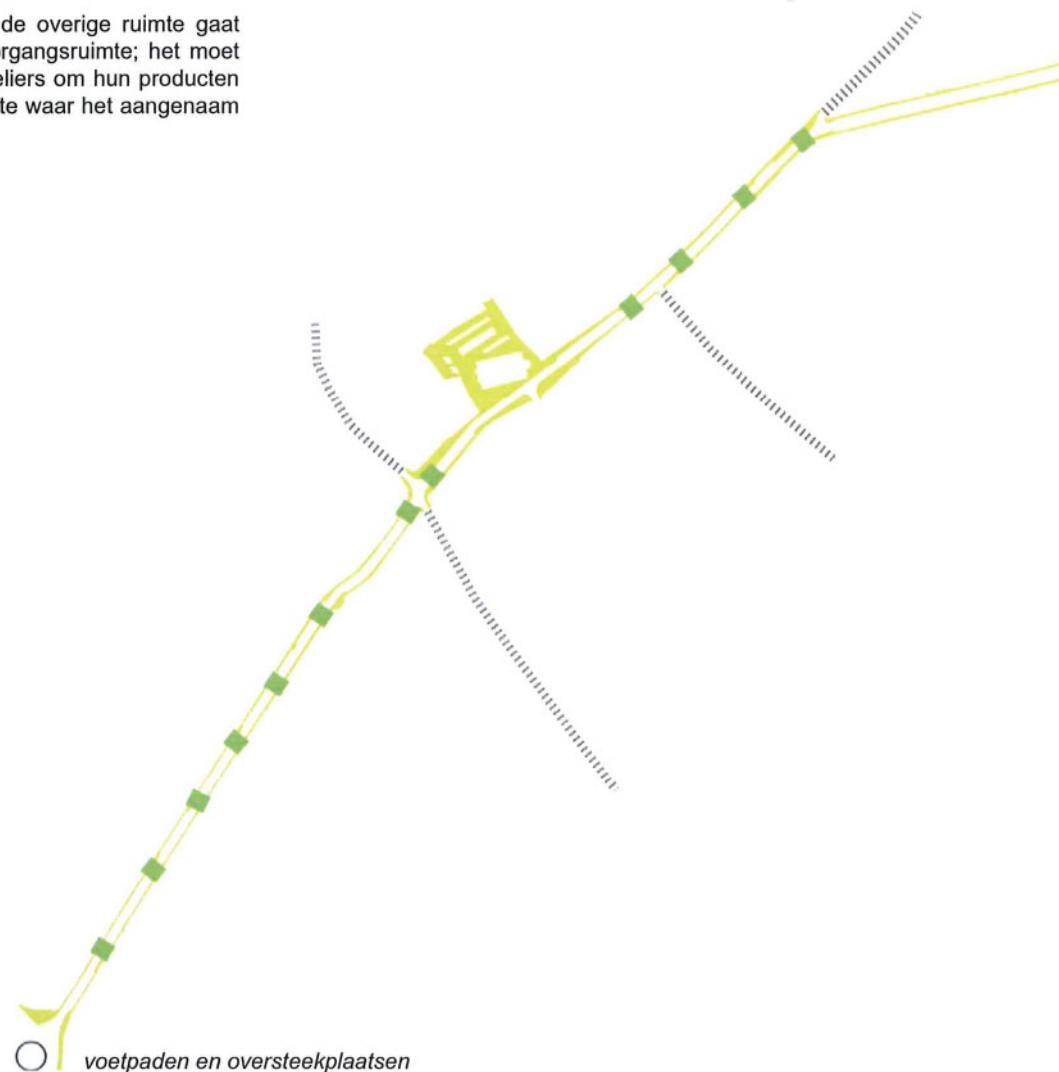
In de Brusselsestraat, Neerstraat en Kasteelstraat worden deze parkeerstroken voorzien voor langsparkeren en kiss&ride ter hoogte van de scholen. In de Hoogstraat voorzien we kortparkeren en laad- en loszones voor de winkeliers. Op het Marktplein blijven een groot deel parkeerplaatsen gehandhaafd, deze worden voorzien voor kortparkeren in het centrum.

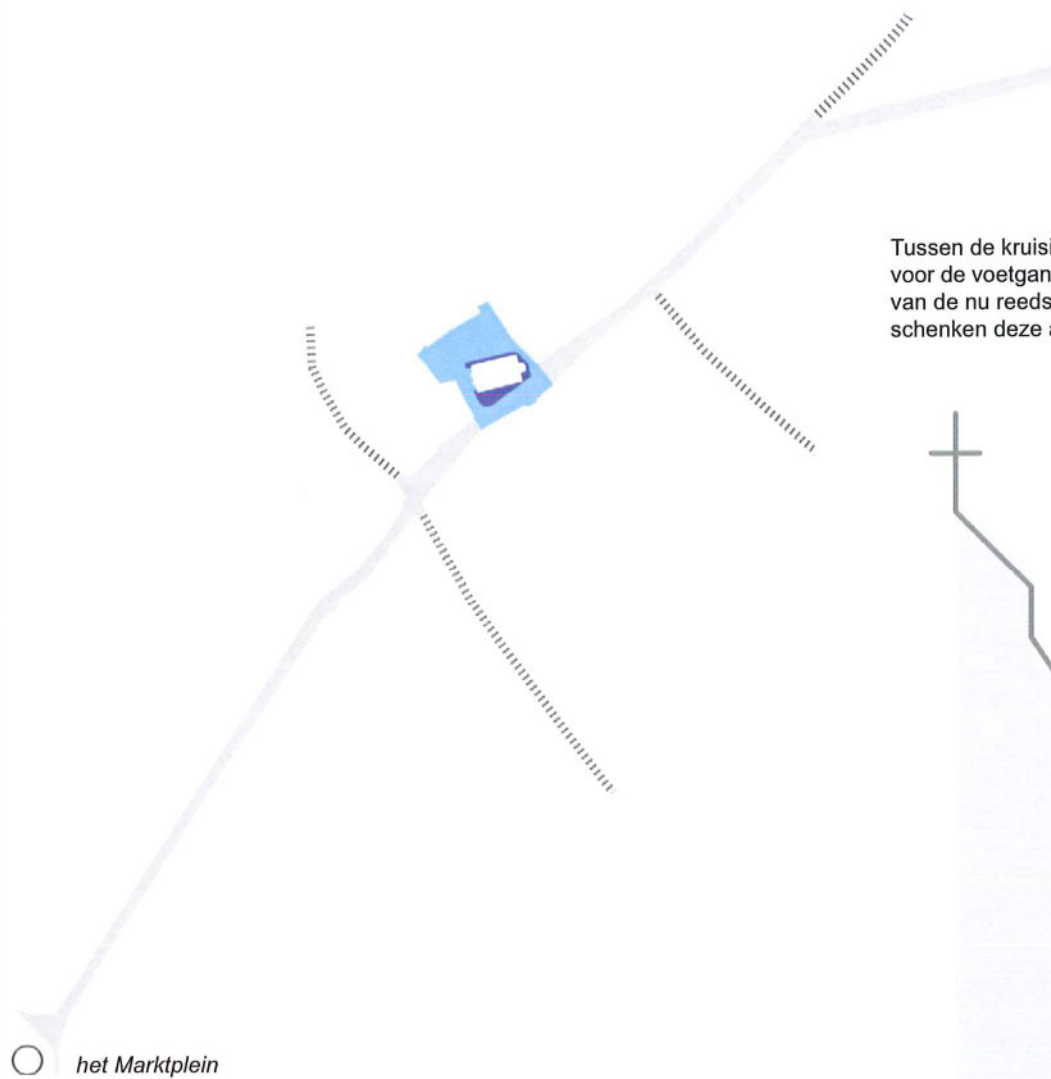

LANGSPARKEREN aan één zijde

2.4 Maximale voetpaden

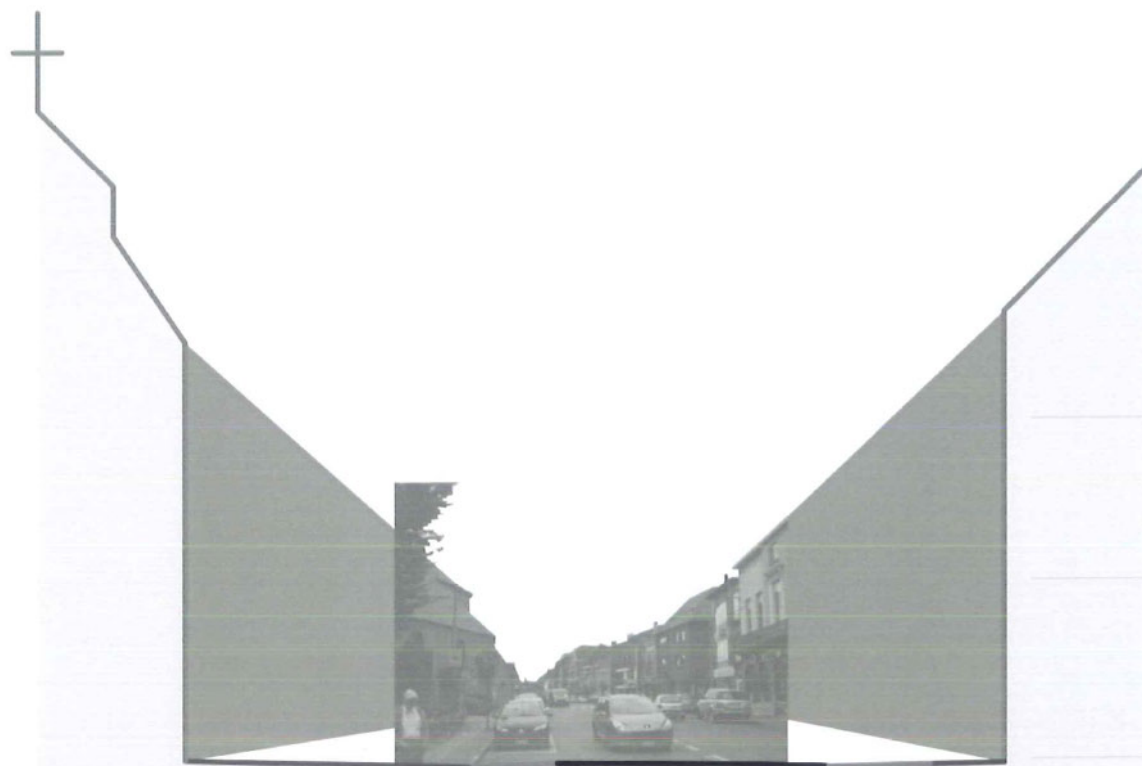
We ontwerpen dus een functioneel straatprofiel voor auto's, fietsers en het parkeren. Al de overige ruimte gaat maximaal naar de voetganger en het winkelen. De straat moet meer worden dan een doorgangsruijnte; het moet een verblijfsruimte worden. Door de stoepen te maximaliseren laten we plaats aan de winkeliers om hun producten uit te stallen zoals dat nu al gebeurt. Door dit te stimuleren wordt de straat een recreatieruimte waar het aangenaam verblijven en rondkuieren is.

2.5 Centraal winkelgedeelte aan de Hoogstraat

Tussen de kruising met de Gauwstraat en de Stationsstraat zoeken we naar een extreme maximalisatie van de ruimte voor de voetganger, omdat hier de grootste concentratie aan handelszaken te vinden is. We maken hier gretig gebruik van de nu reeds aanwezige verbreding van het straatprofiel, maar offeren deze extra ruimte niet op aan de auto maar schenken deze aan de zwakke weggebruiker.

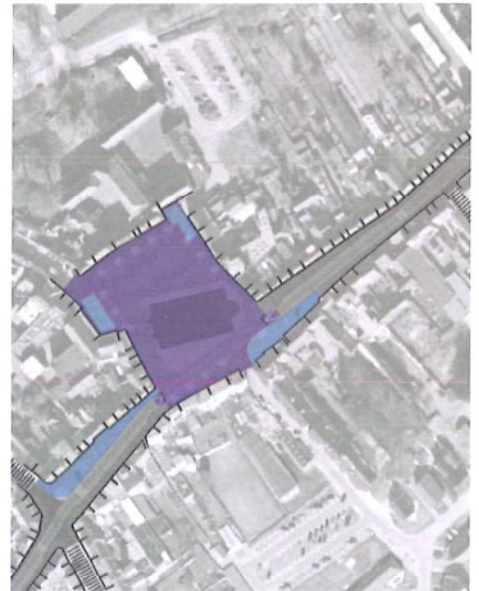

bestaande hoogstraat

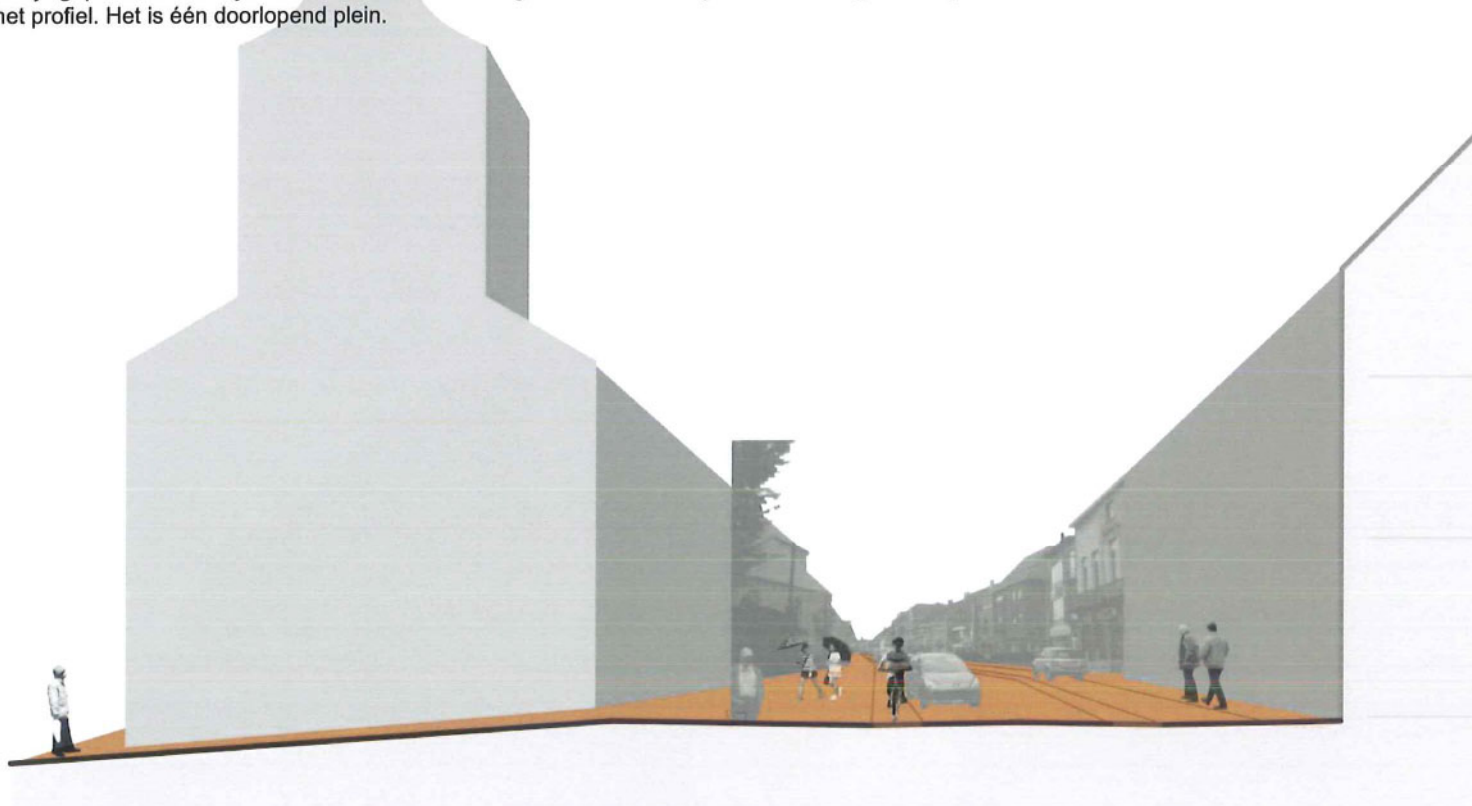
Een uniform plein zonder drempels

Daarenboven voorzien we in het profiel geen grote noemenswaardige hoogteverschillen, enkel het voetpad wordt 10 cm hoger voorzien dan de overige stroken. De rest ligt allemaal op gelijke hoogte.

Ter plaatse van het Marktplein gaan we nog iets verder een voorzien we alles op eenzelfde niveau. Het verschil tussen de verschillende stroken (rijweg, fietssuggestiestroken, parkeerplaatsen en voetpad) is subtiel waarneembaar door verschillen in textuur en legpatroon van de ondergrond. We trekken het marktplein tot aan de andere zijde van de Hoogstraat en brengen het plein van achter de kerk tot bij de winkelende wandelaar. Het marktplein wordt eindelijk een deel van het centrum van Brakel. De auto's rijden in de Hoogstraat het plein op voor de kerk en er terug af na de kerk te zijn gepasseerd. Ze rijden over de markt. Ter hoogte van de markt zijn er helemaal geen hoogteverschillen meer in het profiel. Het is één doorlopend plein.

het Marktplein als één uniforme ruimte

PLEIN in één materiaal

2.6 Uniform materiaal in verschillende patronen

Om het effect van een zo breed mogelijk profiel zoveel mogelijk te versterken, opteren we voor een uniform en éénduidig materiaalgebruik van gevel tot gevel voor de hele straatlengte en het dorpscentrum. Het volledige grondvlak wordt in één enkel materiaal aangelegd. Om de verschillende verkeersstromen van elkaar te scheiden zullen we verschillende legpatronen voorstellen, maximaal aangepast aan de functie. We verkiezen hier een keramisch gebakken materiaal. Dit materiaal verwijst naar een typische Vlaamse en dorps situatie in het algemeen en naar de gevels langsheen de centrumstraat en van de kerk in het bijzonder.

De voetpaden, de parkeerplaatsen en het centrale plein leggen we aan in een visgraatpatroon. De voor de auto's bereikbare zones van de straat worden voorzien in een halfsteensverband in de dwarse richting. Hierin kunnen de zebrapaden op een eenvoudige en éénduidige manier worden ingewerkt. De fietssuggestiestroken zullen in een halfsteensverband in de lengterichting worden geplaatst.

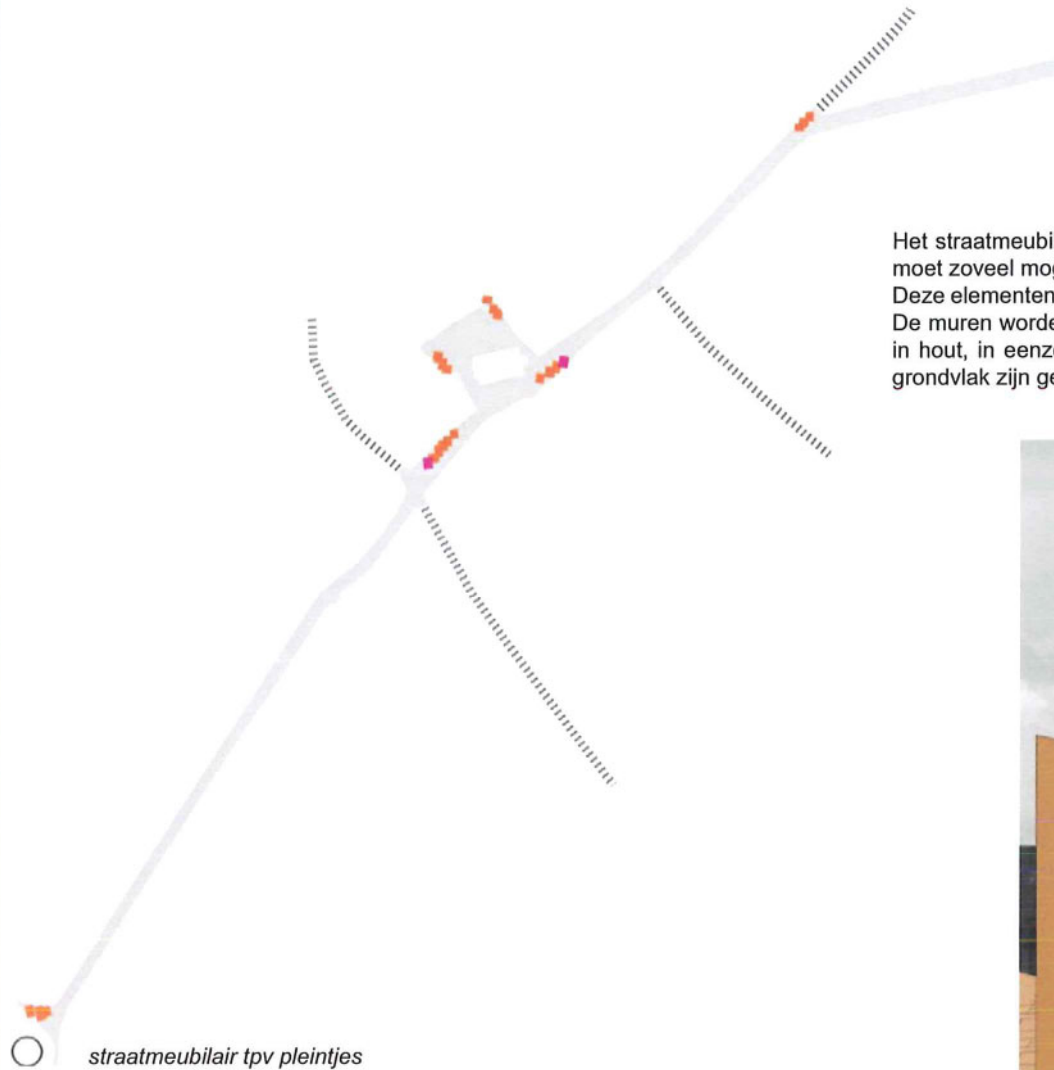
UNIFORM materiaal

subtiele variatie in PATRONEN

herinrichting dorpskern Brakel - Kasteelstraat-Hoogstraat-Neerstraat

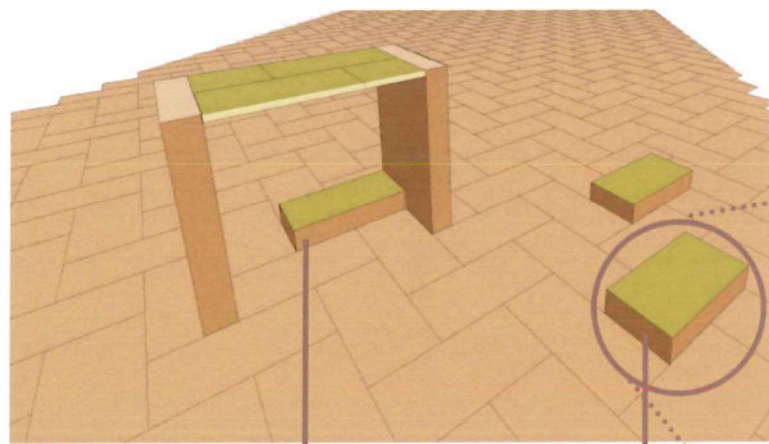
2.7 Straatmeubilair

Het straatmeubilair dat op specifieke punten langsheen de lengte van de straat wordt geconcentreerd moet zoveel mogelijk mee in dit zelfde materiaal worden geïntegreerd.

Deze elementen worden steeds voorzien op de voetgangersstroken, aangelegd met bakstenen in een visgraatpatroon. De muren worden in eenzelfde baksteen opgetrokken. De horizontale delen van het straatmeubilair worden voorzien in hout, in eenzelfde visgraatpatroon gelegd. Het lijkt zo alsof de zitbanken, wachthokjes, vuilbakken, enz... uit het grondvlak zijn geduwd.

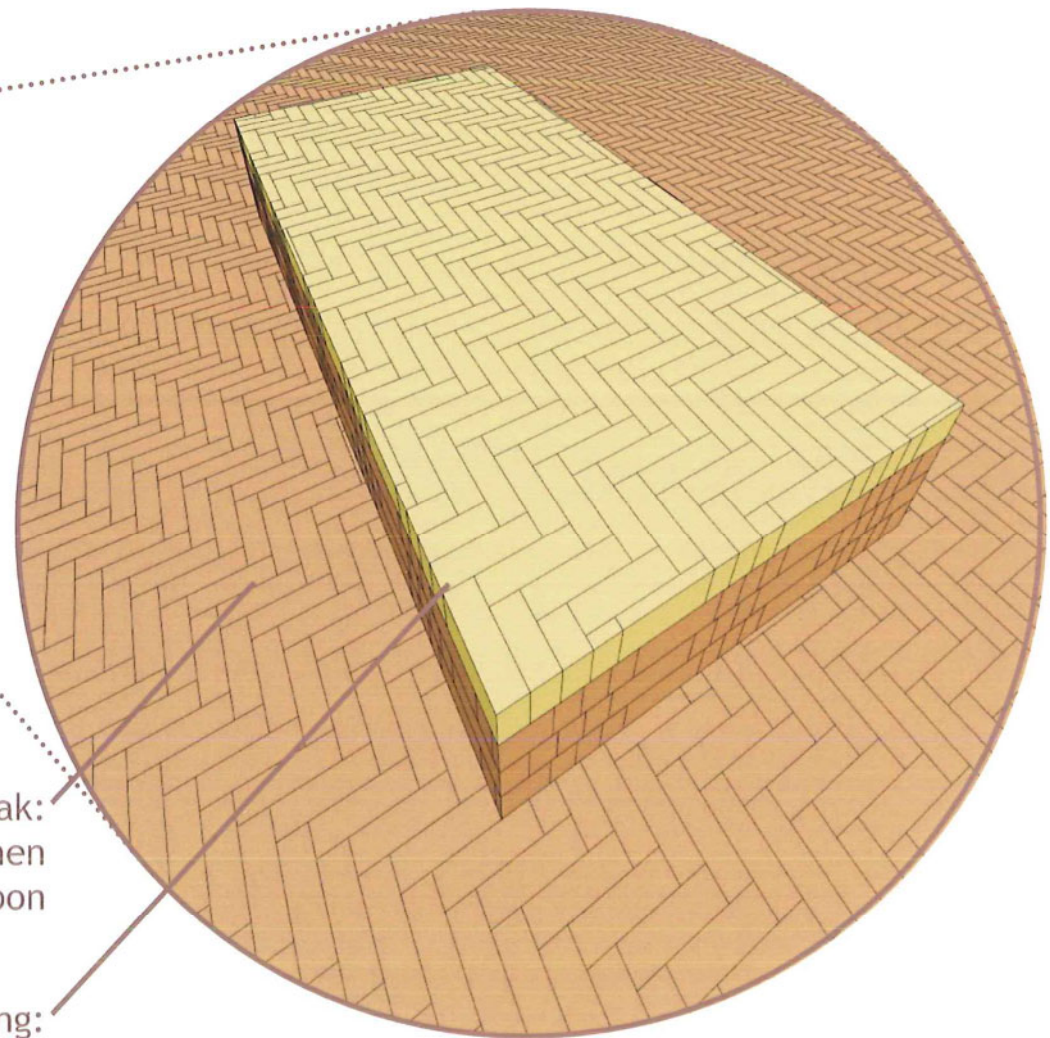

herinrichting dorpskern Brakel - Kasteelstraat-Hoogstraat-Neerstraat

bushok

zitbank

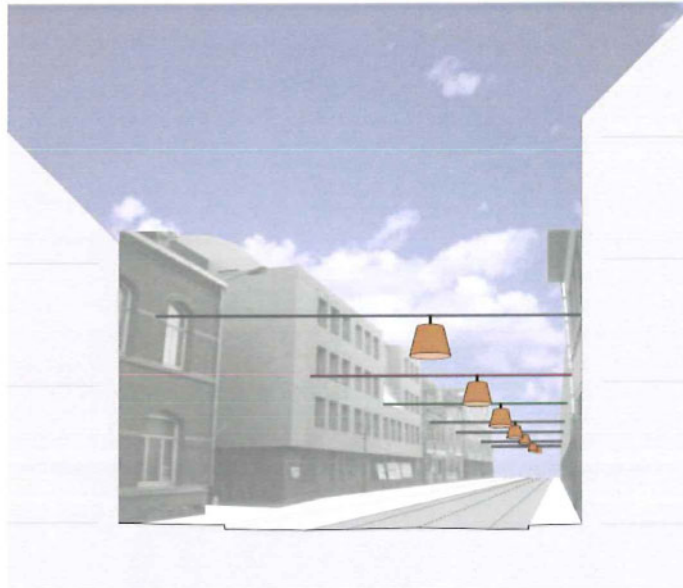
grondvlak:
gebakken keramische stenen
in visgraatpatroon

afwerking:
houten blokken kops hout
in visgraatpatroon

3. ONTWERP

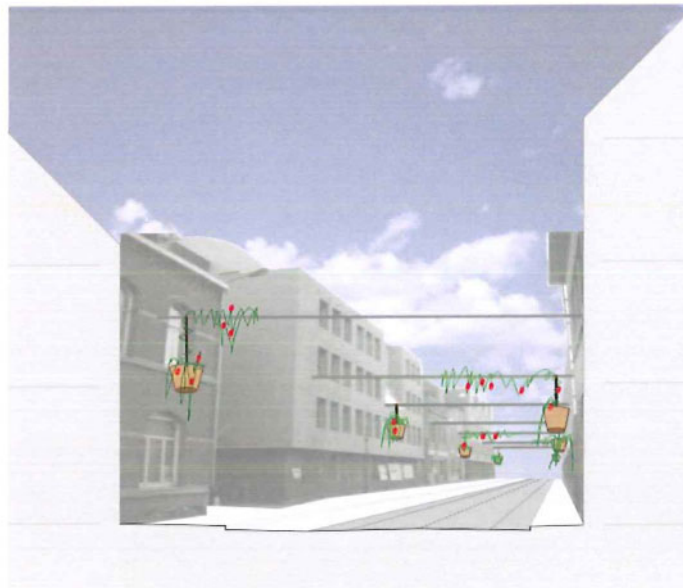
van een uitgerust dak

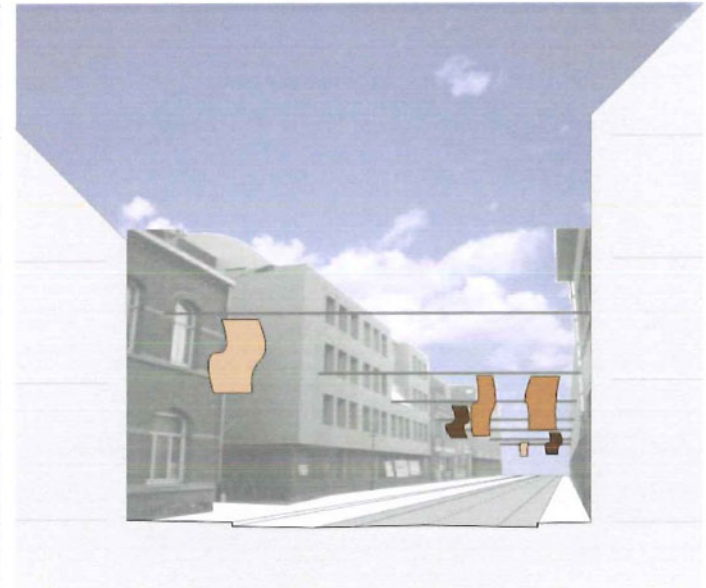
efficiënte VERLICHTING

AANKONDIGING

GROENKORVEN

SIGNALISATIE

EEN UITGERUST DAK

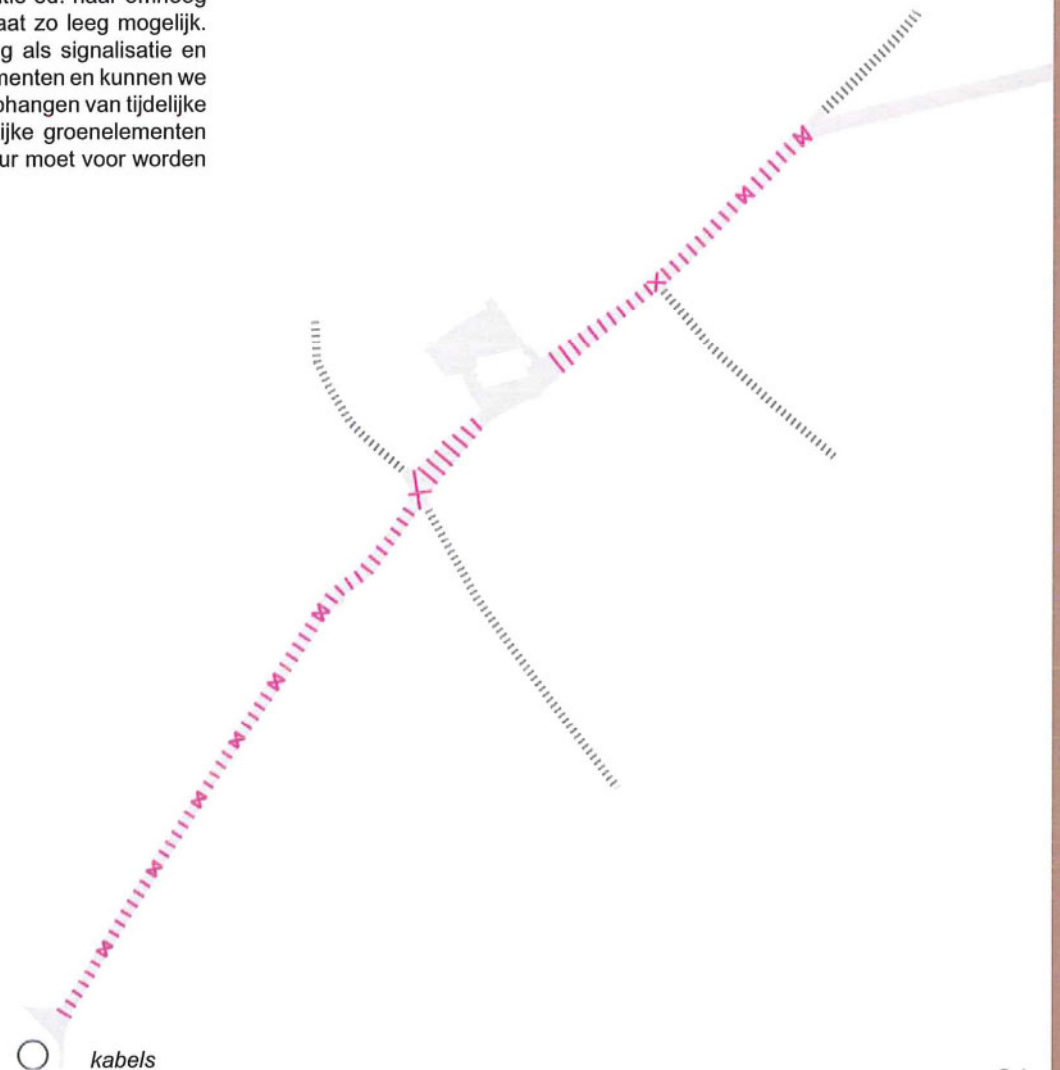
ontwerp voor de lineaire ruimte

3.1 Een transparant en licht dak

We willen de beperkte breedte van de straat maximaal benutten als verblijfsruimte. Hiervoor nemen we enerzijds al het overbodige weg en proberen we anderzijds zo veel mogelijk uitrusting, straatmeubilair, signalisatie ed. naar omhoog te halen. Door zoveel mogelijk elementen op te hangen houden we het bodemvlak van de straat zo leeg mogelijk. We willen dus kabels spannen van gevel tot gevel en hieraan zowel elementen van verlichting als signalisatie en groenelementen, enz... hangen. Op deze manier ontlasten we het grondoppervlak van al deze elementen en kunnen we dit maximaal inzetten als verblijfsruimte. Deze permanente structuur in de lucht kan ook voor het ophangen van tijdelijke signalisatie (aankondiging van de braderie,...), tijdelijke verlichting (kerstverlichting,...) of tijdelijke groenelementen (sezoensbloemen,...) gebruikt worden. Zo vermijden we dat hiervoor telkens een nieuwe structuur moet worden opgebouwd. Alles wordt geïntegreerd in één systeem.

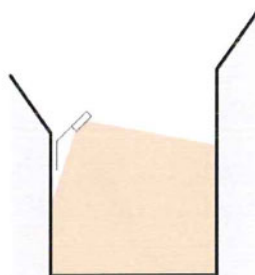

een licht dak van KABELS

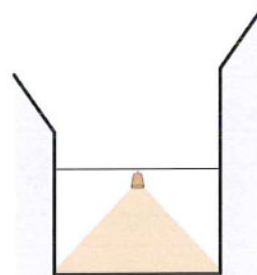

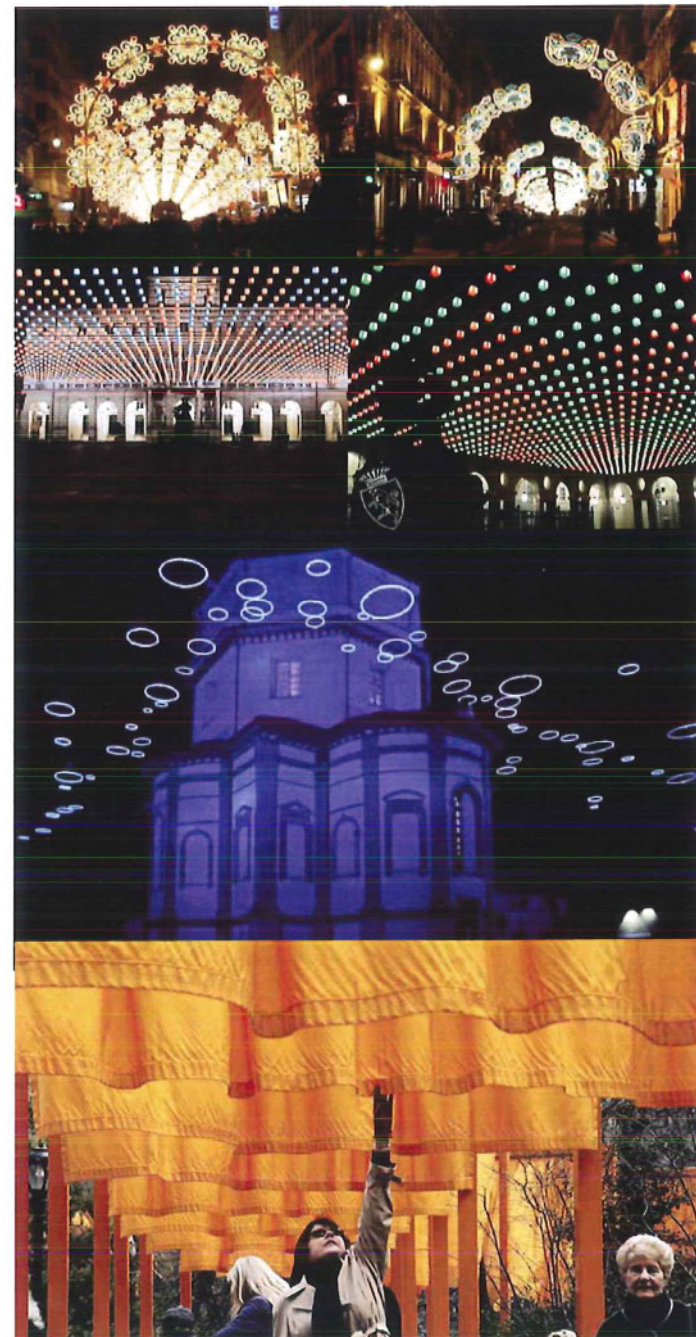
verlichtingselementen

bestaande verlichting
(ook op gevels)

nieuwe efficiënte
verlichting

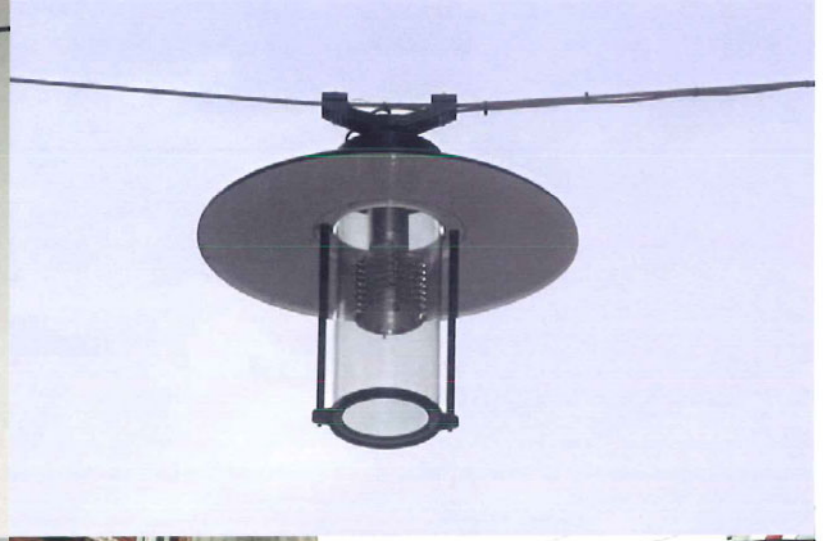

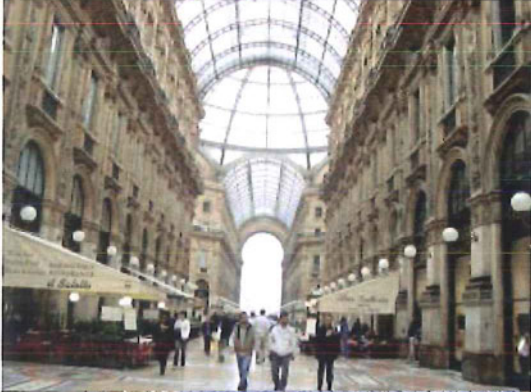

herinrichting dorpskern Brakel - Kasteelstraat-Hoogstraat-Neerstraat

opgehangen verlichting

galerij

3.2 De centrumstraat als een publieke kamer

Deze kabels vormen een licht en open dak voor de straat. De straat wordt hierdoor een soort van open galerij. De blik van de gebruiker wordt gekadreed en begeleid door enerzijds een uniform en solide grondvlak en een filigraan en transparant bovenvlak. De centrumstraat wordt hierdoor niet langer als een canyon met eindeloze wanden aanvoeld maar zij wordt getransformeerd naar een aangename winkelgalerij waar men rustig langs de vele uitstralramen kan slenteren op ruime voetpaden.

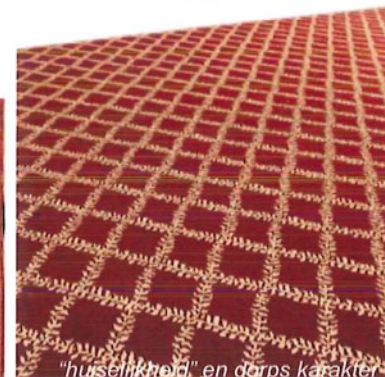
Het aangename wordt gecombineerd met het functionele. Het verblijven primeert op het doorstromen. De straat of open galerij moet uitnodigend, gezellig en comfortabel zijn. We kleden de publieke ruimte daarom ook in als ware het een kamer van een huis. De keramische aanleg van het grondvlak spant zich als een kamerbreed tapijt op tussen de beide gevels van de Kasteelstraat-Hoogstraat-Neerstraat. De opgehangen elementen laden de ruimte op zoals luchters, schilderijen en planten dit doen in een normale leefruimte. De centrale straat wordt een belevingsruimte waar elke inwoner en bezoeker van Brakel zich thuis kan voelen. De opgehangen elementen werken we eveneens uit in keramisch materiaal.

De opgehangen plantenbakken zien we als een uitvergroete versie van de klassieke bloempot, de verlichtingen zien we als grote keramische lampekappen, in casu de bloempotten ondersteboven gedraaid. Met een minimum aan materiaal kunnen we op deze manier op een eenvoudige wijze een huiselijke aankleding van de openbare ruimte ontwikkelen.

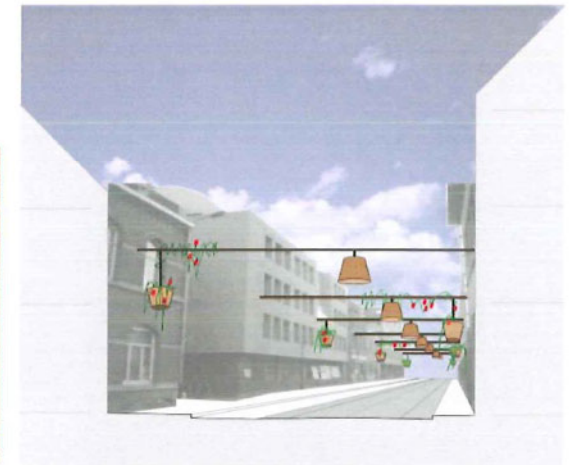
“FLIRTEN MET DE ALLEDAAGSHEID ZONDER ER IN TE VERVALLEN”

“FLIRTEN MET HUISELIJKHEID EN HET DORPSE ZONDER IN BANALITEIT TE VERVALLEN”

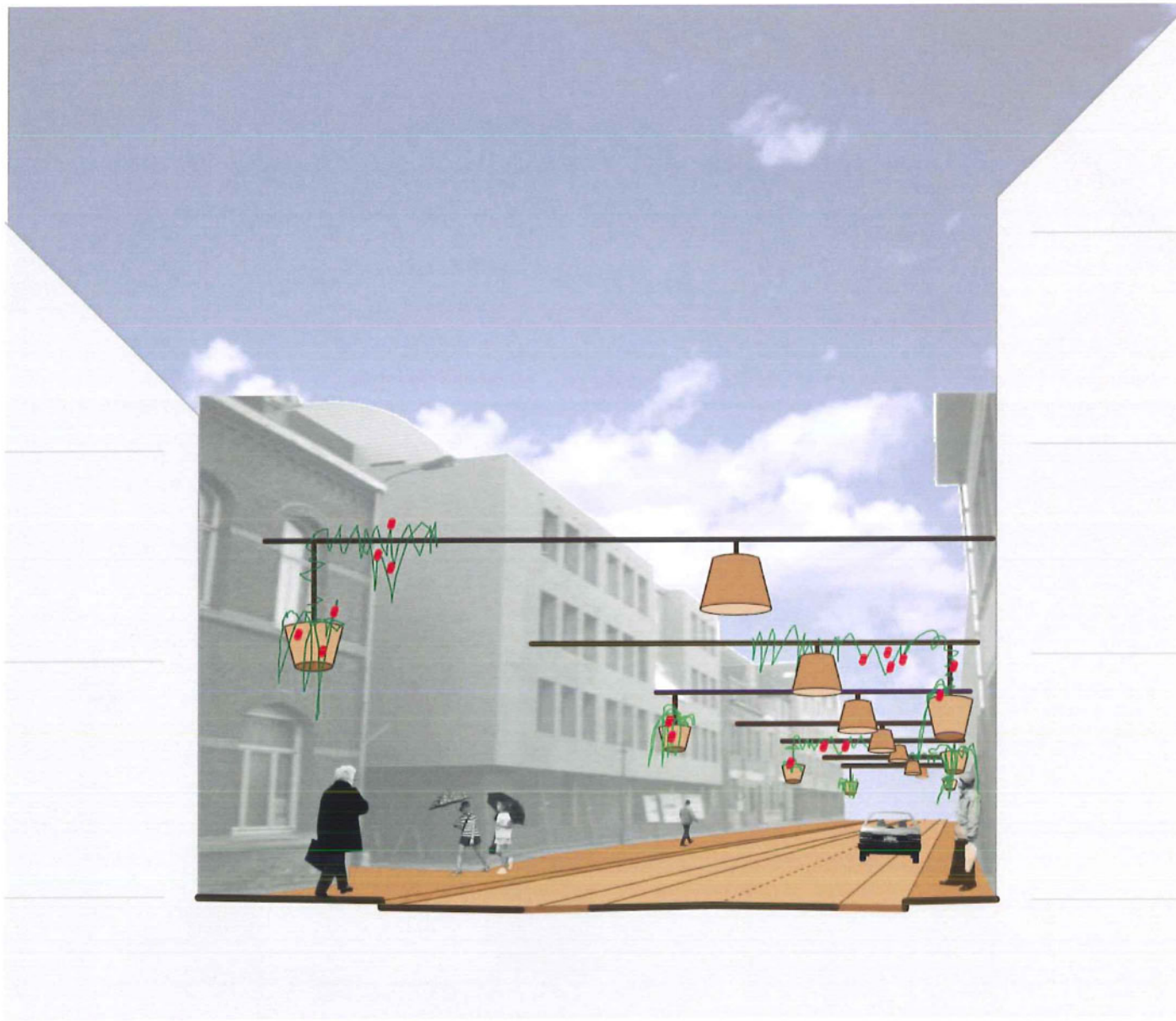
We willen een dorps vocabulair gebruiken en geen stedelijke. Stedenbouwers denken al te vaak vanuit de stad, terwijl we hier geconfronteerd worden met een dorp in het open landschap. We willen het ontwerp van het centrum dan ook afstemmen op het bestaande karakter van de gemeente en de kwaliteit van de nabijheid van het landschap.

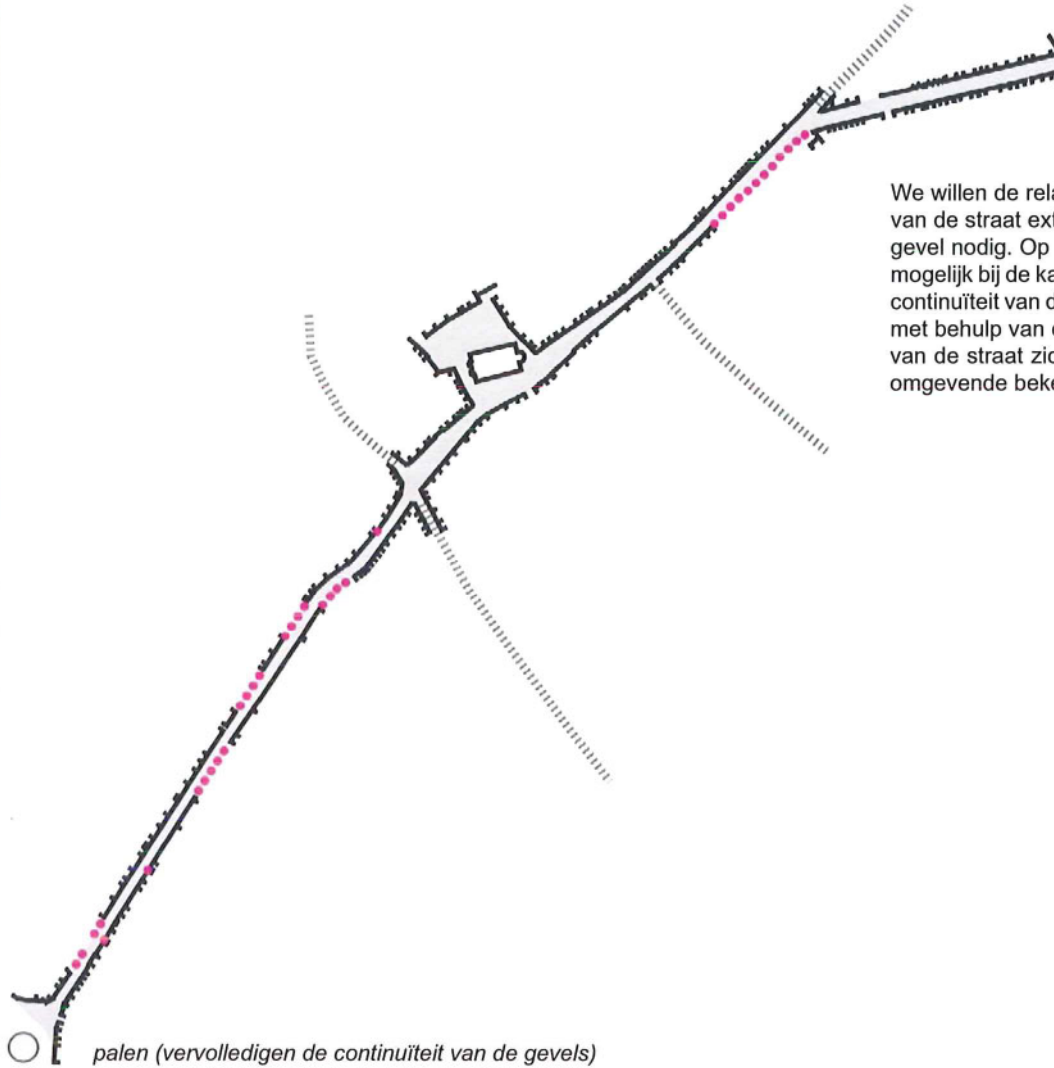
"huiselijkheid" en dorps karakter

een UITGERUST DAK

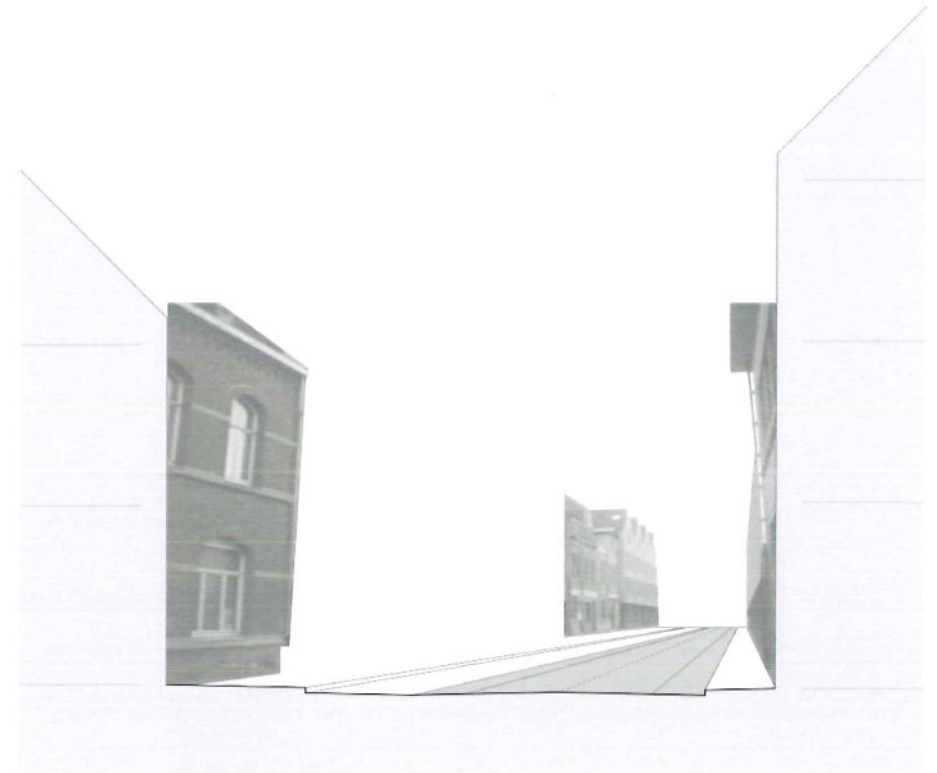

een publieke KAMER

3.3 Een continue meanderende stroom door het centrum

We willen de relatie van de straat met het omgevende valleienlandschap versterken door de meanderende beweging van de straat extra in de verf te zetten. Om onze kabels te kunnen hangen hebben we natuurlijk aan beide zijden een gevel nodig. Op plaatsen waar er onderbrekingen zijn van de continuïteit van de straatgevel zullen we palen zo dicht mogelijk bij de kavelgrens plaatsen waaraan de kabels bevestigd kunnen worden. Door dit te doen herstellen we hier de continuïteit van de gevels langs de straat door de gaten die er zijn in het continue geveloppervlak als het ware te dichten met behulp van deze palen. In perspectief is de ruimte continu en homogeen. Op de plaats zelf blijft de heterogeniteit van de straat zichtbaar. De straat doorheen het centrum toont zich als een meanderende beek verwijzende naar de omgevende beken en valleien.

DOORBREKING in de gevel

PALEN vullen de opening

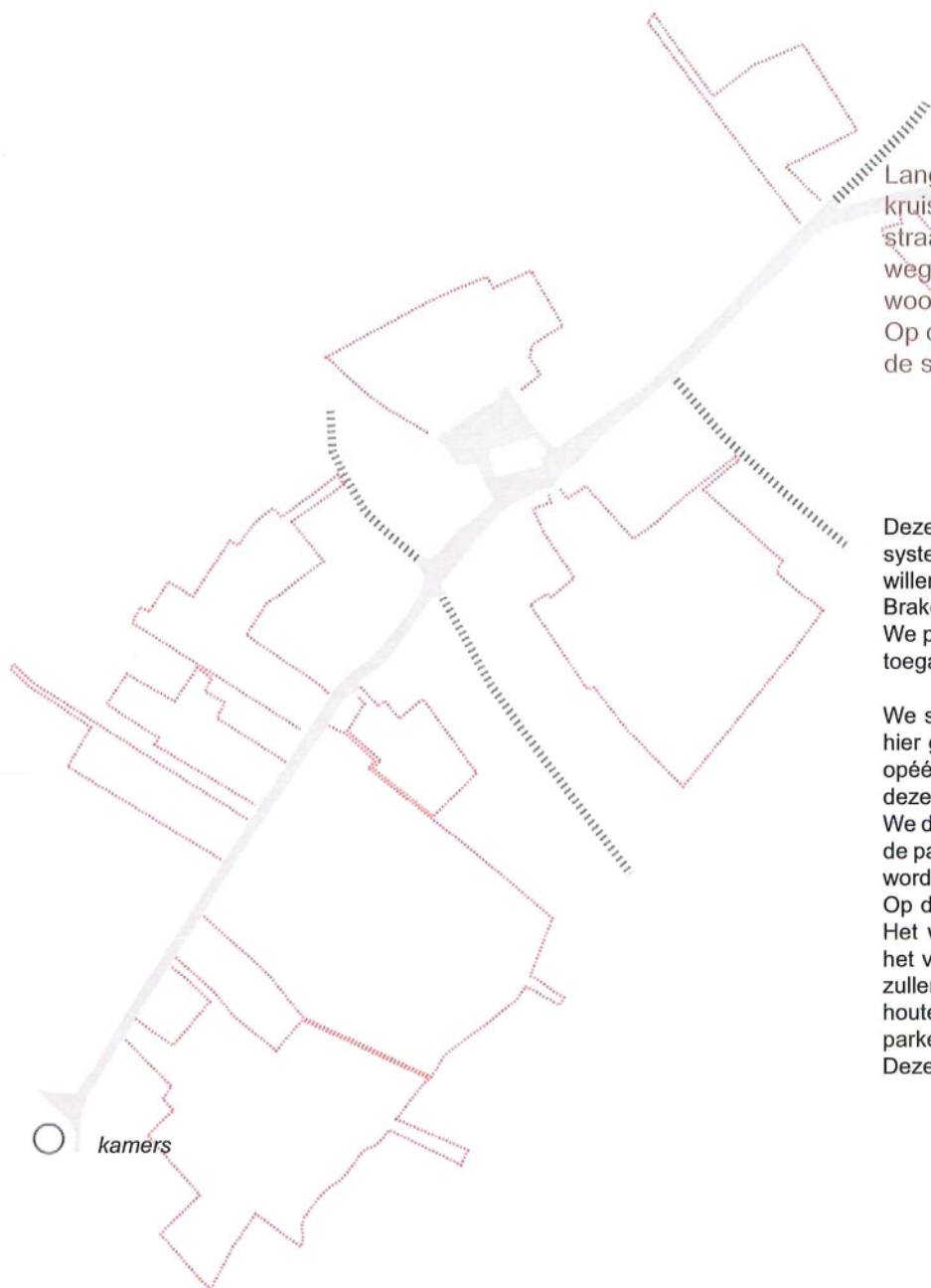

het dak loopt VISUEEL door

4. ONTWERP

voor de dwarsverbindingen

DE DWARSE AANSLUITINGEN VERDUIDELIJKEN ALS MARKANTE PUNTEN

Langsheen de lengte van de straat vinden we verschillende markante punten. Dit is waar de straat kruist met andere zijstraten, waar doorgangen, toegangen of inritten op de straat uitkomen of waar de straat verbreedt. Op deze plaatsen proberen we specifieke plekken te creëren en de gebruiker van de weg te wijzen op de aanwezigheid van een aansluiting op iets anders. We proberen de achterliggende woonwijken en andere functies meer op de straat doorheen het centrum te betrekken.

Op deze punten kunnen we ook steeds de link leggen met de twee beekvalleien aan weerszijden van de straat. De centrumas schrijft zich hier in in het omringende landschap.

4.1 Doorsteken naar achtergelegen kamers door het decor

Deze toegangen tot de kamers achter de straatgevels tonen een glimp op de wereld achter het decor. Ze maken een systeem van doorgangen, kamers en zijstraten duidelijk, vaak enkel toegankelijk voor voetgangers en de fietsers. We willen deze uitzonderlijke momenten langs de as Kasteelstraat-Hoogstraat-Neerstraat, welke wijzen op een ander Brakel, een dorp achter de façade, ook vanaf de hoofdstraat duidelijk markeren.

We passen eenzelfde strategie ook toe op de oversteekplaatsen (dikwijls ingepland in de buurt van een doorsteek) en toegangen tot bepaalde gebruiksvlakken (bv parking Delhaize).

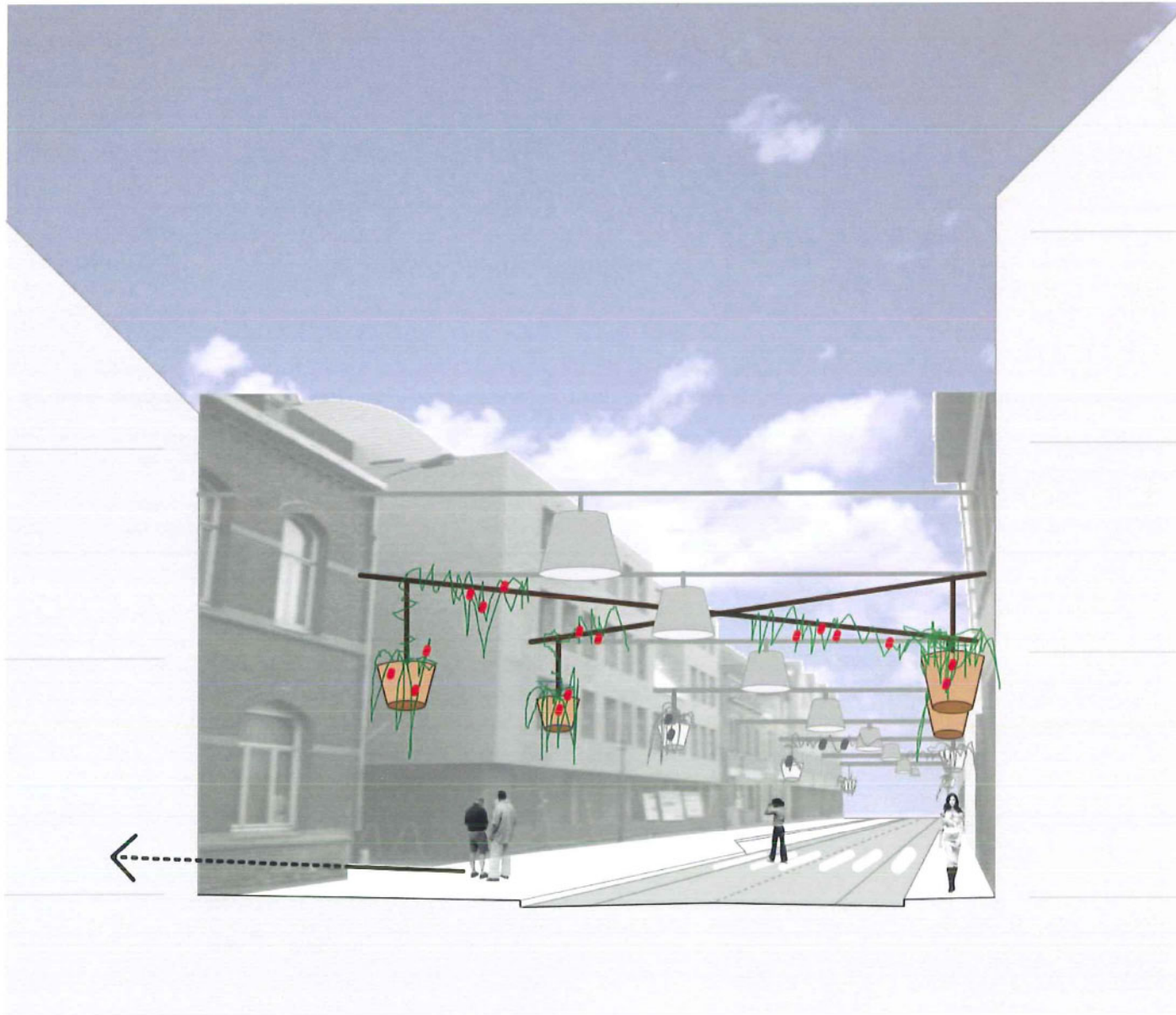
We stellen daarom voor om op deze plaatsen het regelmatige patroon van de kabels te doorbreken door de kabels hier gekruisd te voorzien en de verlichting dener aan de kabels te hangen, zodat ook wanneer het donker is deze opéénvolgende punten duidelijk leesbaar zijn. We stellen ook voor de opgehangen elementen zoals begroening op deze plaatsen dener in te plannen.

We doorbreken op deze punten ook de parkeerstroken langs de weg en verbreden hier het voetpad over de breedte van de parkeerstroken. De doorsteken worden op deze manier naar de straat gehaald en de aandacht van de voorbijganger wordt naar deze blik achter de schermen gezogen.

Op deze plekken bundelen we bepaald straatmeubilair zoals vuilbakken, oversteekplaatsen en eventueel zitbanken. Het worden rustpunten van herkenning in het lengteprofiel van de straat. We profiteren van de verbredingen van het voetpad om verblijfplaatsen, kleine voorpleintjes, te creëren. De elementen welke we op deze pleintjes plaatsen zullen we uit dezelfde baksteen als de pleinverharding opbouwen. Op de bovenzijde van zitmeubelen voorzien we een houten afwerking, het visgraatpatroon van de keramische grondlaag kan hier doorgetrokken worden in een houten parketbeplating in eenzelfde visgraatpatroon.

Deze markante punten maken de gebruiker van de straat duidelijk dat de straat hier samenkomt met iets anders.

DOORSTEEK extra groenkorven

4.2 Straten naar de beken

Ook enkele straten kruisen de Kasteelstraat-Hoogstraat-Neerstraat. Deze dwarsstraten lopen vanaf de hoofdstraat naar beneden richting enerzijds de Zwalm, anderzijds de Dorenbosbeek. Deze dwarsverbindingen zullen we op de centrale hoofdas aanduiden op een quasi-analoge manier als de doorsteken (zie hiervoor).

De kabels spannen we gekruisd tussen de hoeken van de verschillende gevels en maken hierdoor een efficiënte centrale verlichting van het kruispunt mogelijk. De opgehangen bloemenkorven vervangen we hier door een echt groenelement op het grondvlak.

Deze dwarsstraten leiden naar de beken. Deze punten zijn maw ideaal om het omringende landschap in het centrum binnen te brengen. Vandaar planten we hier enkele solitaire bomen in welke als punten langs de centrumstraat een glimp bieden naar het landschap. Minitieus plannen we hier uitsparingen in om één of meerdere bomen te voorzien. Op deze punten brengen we het omringende landschap van de Vlaamse Ardennen tot in het centrum van Brakel.

Alhoewel we op deze punten op elk van de vier hoeken een luxueus voetpad voorzien zullen we de extra breedte door de verbreding van de weg voornamelijk langs één van de twee kanten maximaliseren. Op deze manier ontstaat op de kruising met de Wielendaalstraat en tegenover de kerk twee echte pleintjes. Twee nieuwe bushaltes kunnen op deze pleintjes worden ingepland, aan weerszijden van het marktplein.

DWARSTRAAAT extra verlichting

5. ONTWERP

voor een marktplein op de
heuvelflank

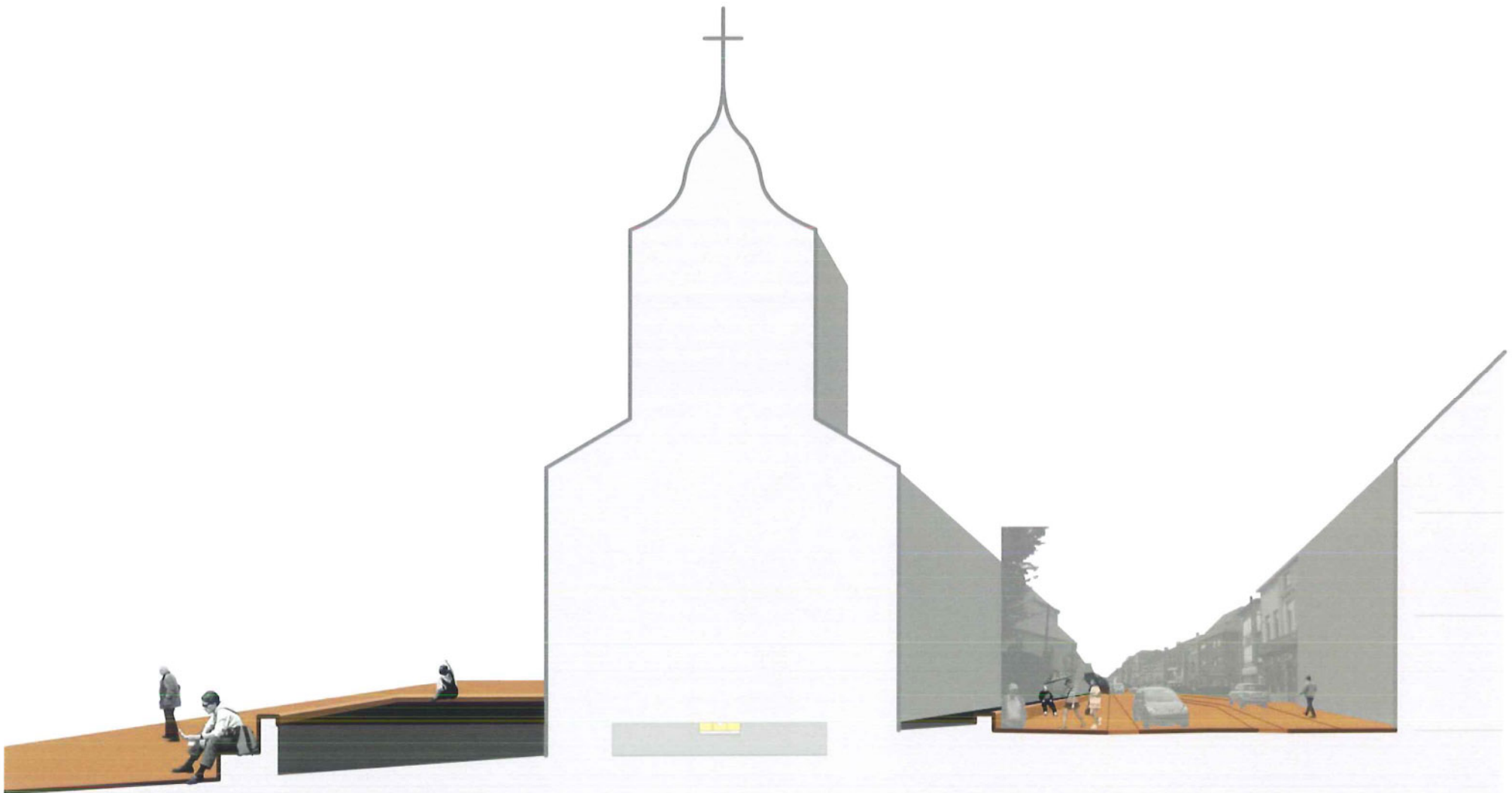
EEN MARKTPLEIN OP EEN HEUVELFLANK

Ook de plaats waar het markplein samenkomt met de centrumstraat kunnen we als zo'n markant punt bekijken, maar dan wel het meest centrale en het grootste. Dit zullen we extra in de verf zetten door het patroon van de kabels stop te zetten. Zo wordt dit kruispunt rond de kerk een plots moment van openheid in de canyon, zoals de grootse ruimtes in het midden van oude winkelgalerijen zoals de Galeria Vittorio Emmanuelle Milaan. Plots wordt ons het zicht op de kerk geopend. Deze opening strekt zich uit vanaf de zuidgevel van de straat tot en met de achterste noordgevel van het markplein. Eén groot marktplein.

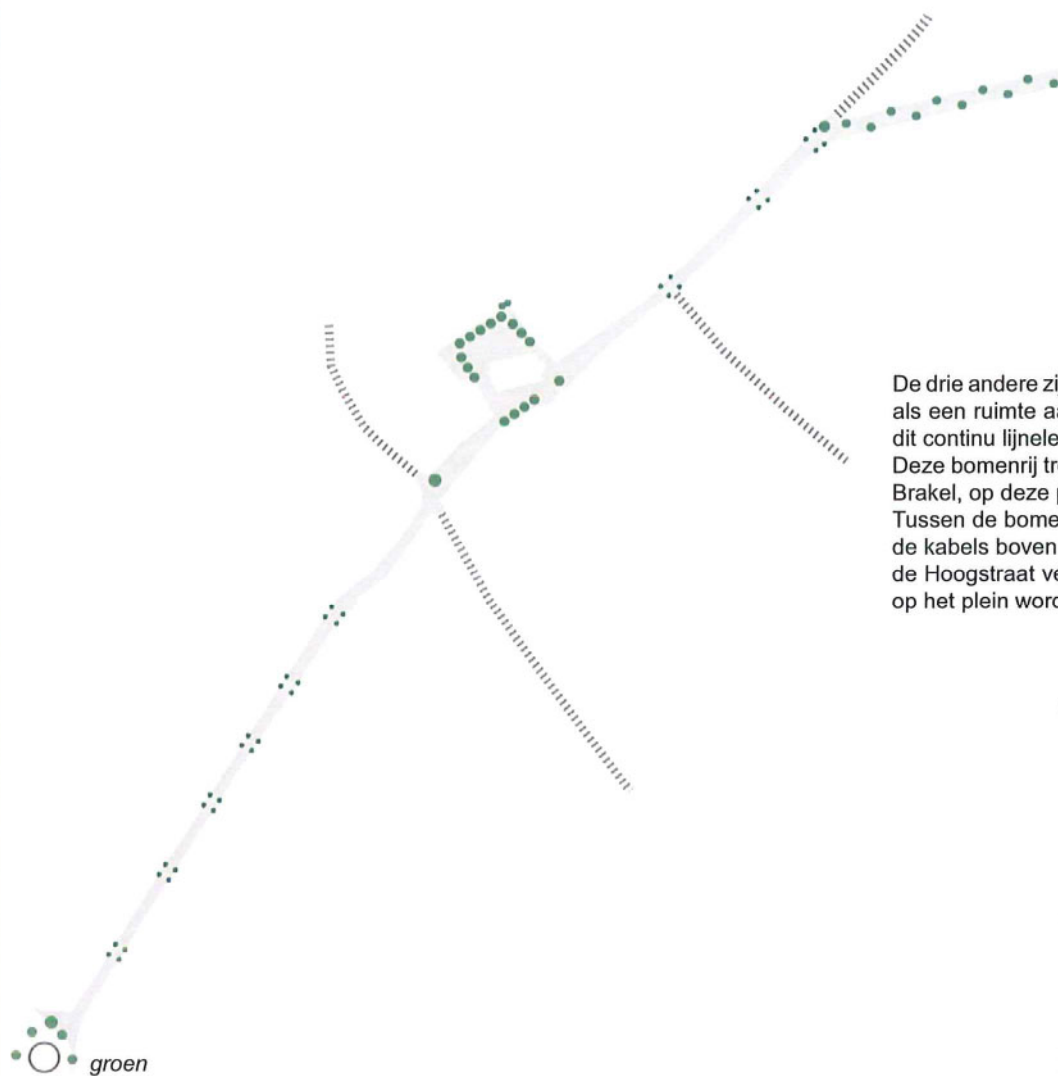
5.1 een vijver rondom de kerk maakt het reliëf duidelijk

De dekanale kerk wordt een eiland in het midden van het plein in plaats van een scheiding tussen Hoogstraat en marktplein. Alle kanten van de kerk moeten voorkanten worden in plaats van achter- of zijkanten.

We willen het reliëf van de markt tussen de Hoogstraat op de heuvelkam en het landschap van de beekvalleien verduidelijken en in scène zetten. Dit zullen we doen door water te integreren in de aanleg van dit centrale plein. Dit verzamelement voor het oppervlaktewater kan voor een gedeelte als waterbuffer worden ingerekend. We plaatsen de kerk in een vijver die rondom het majestueuse gebouw loopt en daardoor de kerk op een optimale wijze beschermd. Aangezien het water altijd waterpas ligt, zal het niveauverschil tussen de centrumstraat en de achterzijde van het markplein duidelijk worden. Als we het water aan de kant van de straat gelijk leggen met de hoogte van de straat dan komen we aan de kant van het marktplein op hoogteverschil van één meter uit. Aan de Hoogstraat zomen we de vijver minimaal af met een muurtje van 40cm dat tegelijk als zitbank dienst kan doen. Aan de marktzijde zullen we het niveauverschil uitwerken in enkele tribunetrappen. Deze laten toe het marktplein als een open theater te gebruiken of gewoon even uit te rusten met zicht op de markt.

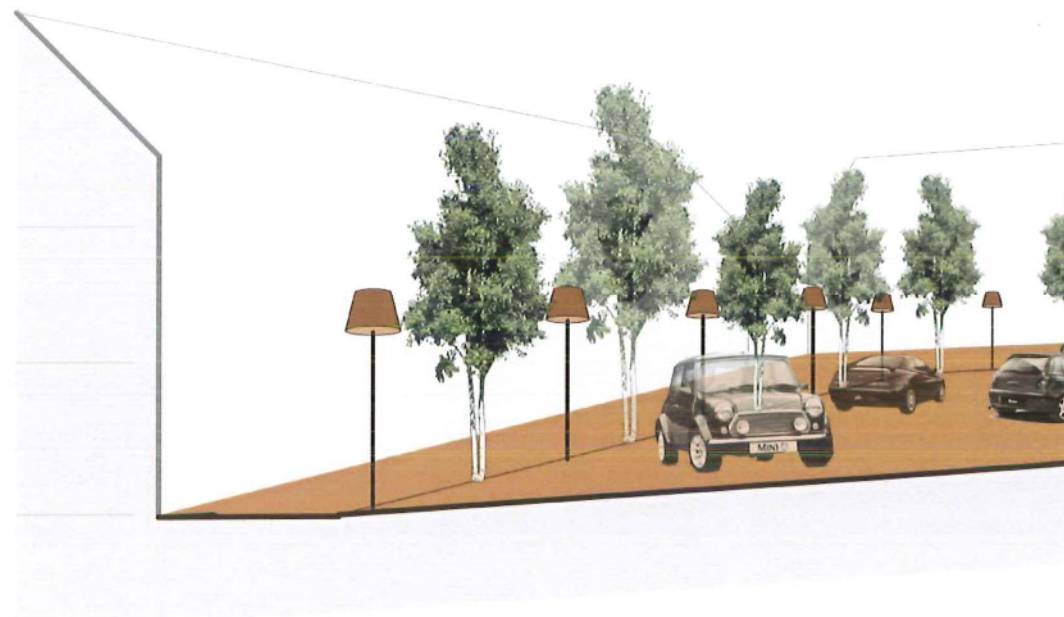
VIJVER als indicatie waterpas

5.2 Het marktplein wordt omarmd

De drie andere zijden van het marktplein komen heel onduidelijk en heterogeen over. We kiezen er daarom voor het plein als een ruimte aan elkaar te binden door rondom een bomenrij en een reeks lichtelementen te plaatsen. Tussen dit continu lijnelement en de gevels ontstaat hierdoor vanzelf een circulatiestrook voor wagens en doorgaand verkeer. Deze bomenrij trekken we door naar de Hoogstraat, tot voor de dekanale kerk. Op deze centrale ontmoetingsplek voor Brakel, op deze plek tot verademing brengen we het landschap opnieuw tot in het centrum.

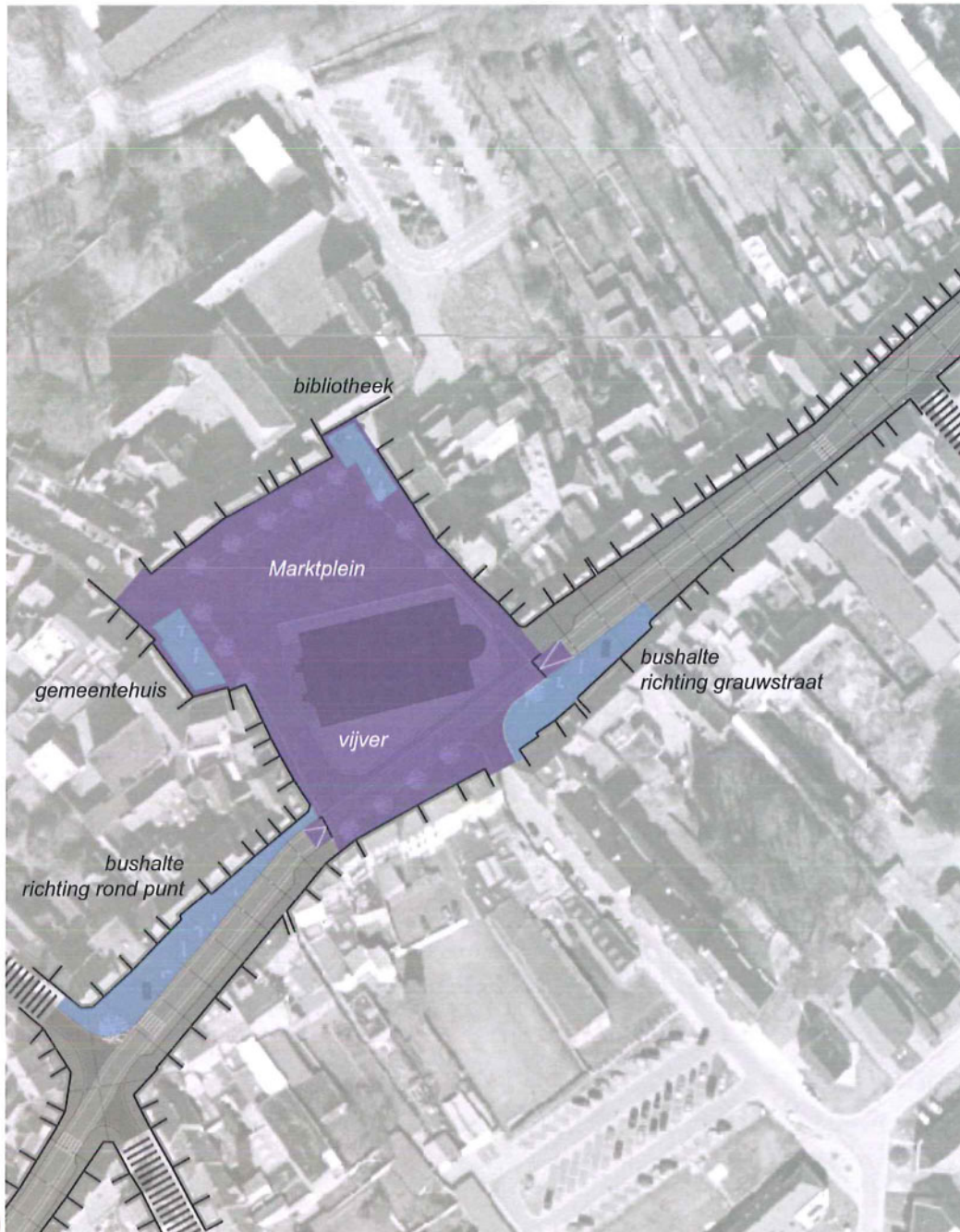
Tussen de bomen, op een regelmatig ritme plaatsen we palen met dezelfde keramieke kappen welke we hangen aan de kabels boven de centrumstraat, deze lampekappen zullen rondom zowel het plein als de straat langs de gevels en de Hoogstraat verlichten. Daarenboven zullen we de kerk indirect belichten. Zij zal daardoor als het centrale element op het plein worden verzelfstandigd, rondom omzoomd door een lint van bomen en staanlampen.

BOMEN en STAANLAMPEN

Op welbepaalde plaatsen doorbreken we de weidsheid van het uniforme plein door hier specifiek pleinmeubilair te voorzien. Door enkele zitbanken te voorzien bakenen we zo op een subtiele manier enkele ontmoetingsplekken af.

Op het marktplein kiezen we ervoor om het grote centrale vlak, omarmd door de bomen en de staanlampen, volledig open te houden zodat dit plein veelzijdig kan gebruikt worden. Naast ruimte voor kortparkeren kan het plein ook volledig ingericht worden voor grote evenementen (braderie, kermis, kerstmarkt, ...).

Voor het gemeentehuis en de bibliotheek, de twee grootste en belangrijkste gemeenschapsfuncties op het Marktplein, voorzien we twee ingerichte ontmoetingspleintjes. Deze zullen deze twee functies voor de burgers zichtbaarder maken en hen toelaten hier af te spreken, samen te komen, mekaar te ontmoeten, ... De aanleg van de openbare ruimte zal hier de openbare diensten in de verf zetten.

Langs de Hoogstraat richten we de twee brede voetgangerstroken aan weerszijden in als langwerpige pleintjes. We leggen deze ruimtes aan als winkelstraat met mogelijkheid tot uitstralruimte voor de winkeliers maar voorzien tevens zitmeubilair en wachthokjes voor het openbaar vervoer.

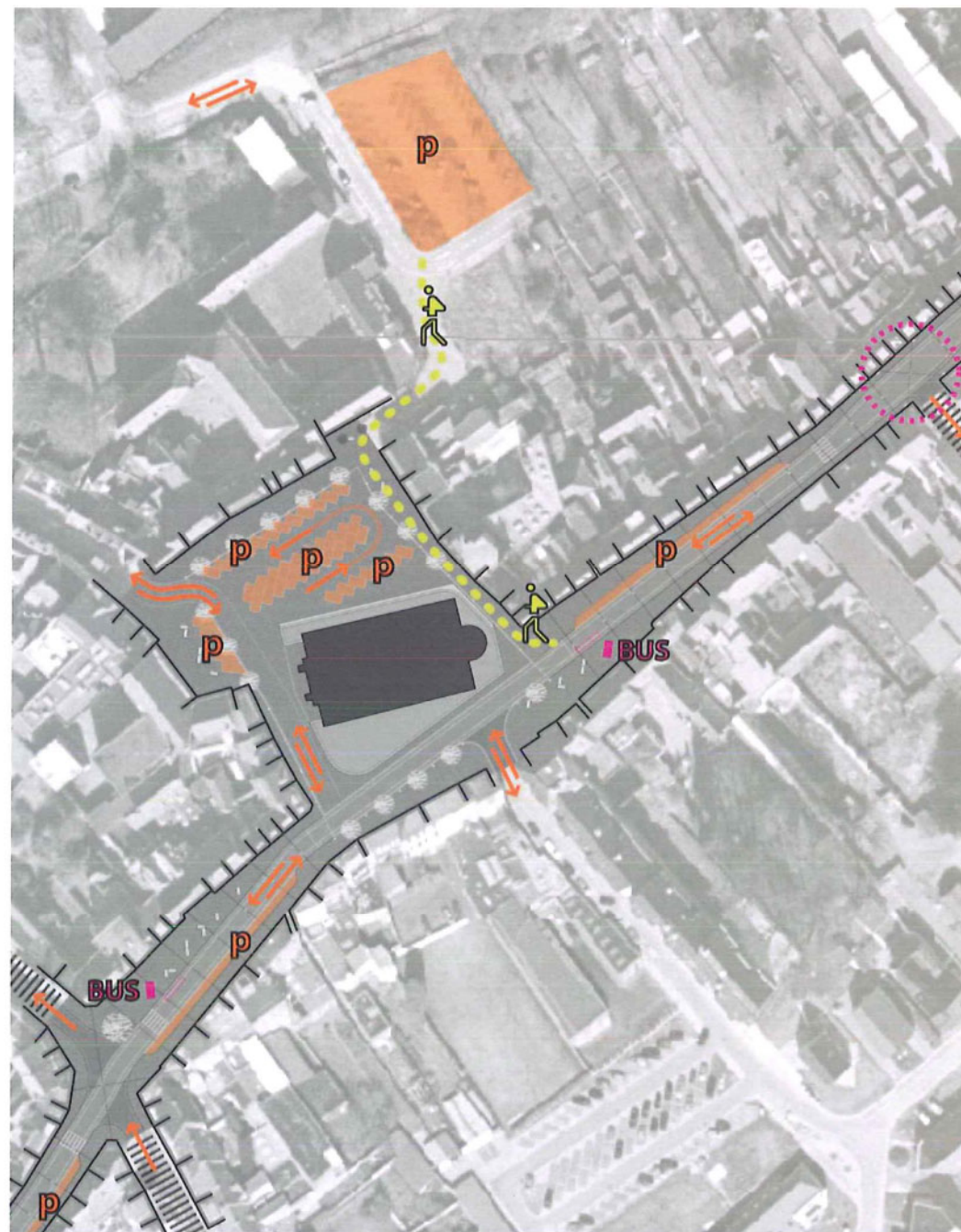
herinrichting dorpskern Brakel - Kasteelstraat-Hoogstraat-Neerstraat

Deze twee bushokjes staan telkens na het eigenlijke plein, nl de reiziger rijdt voorbij het centrum en stapt dan pas af.

Aan de andere zijde van de Hoogstraat wordt langs één zijde langsgeparkeerd voor het cliënteel van de aanwezige winkels (kortparkeren).

Het Marktpllein zelf kan men enkel bereiken langs de linkerzijde van het plein. Hier is een voldoende breedte aanwezig om zowel in als uitrijden te kunnen opvangen. Langs de andere zijde van de kerk supprimeren we de rijstrook en voorzien hier enkel een voetgangersdoorsteek naar het achtergelegen woonuitbreidingsproject en de parking. Op het Marktpllein voorzien we kortparkeren in een visgraatmotief, zoals de pleinaanleg zelf. Ter hoogte van het gemeentehuis blijven enkele parkeerplaatsen voorbehouden voor de leden van het schepencollege.

Langs de Tirse kan men te voet naar de zone voor langparkeren, vlakbij het centrum. Deze parking is voor de auto via de Wielendaalstraat en de Serpentestraat bereikbaar.

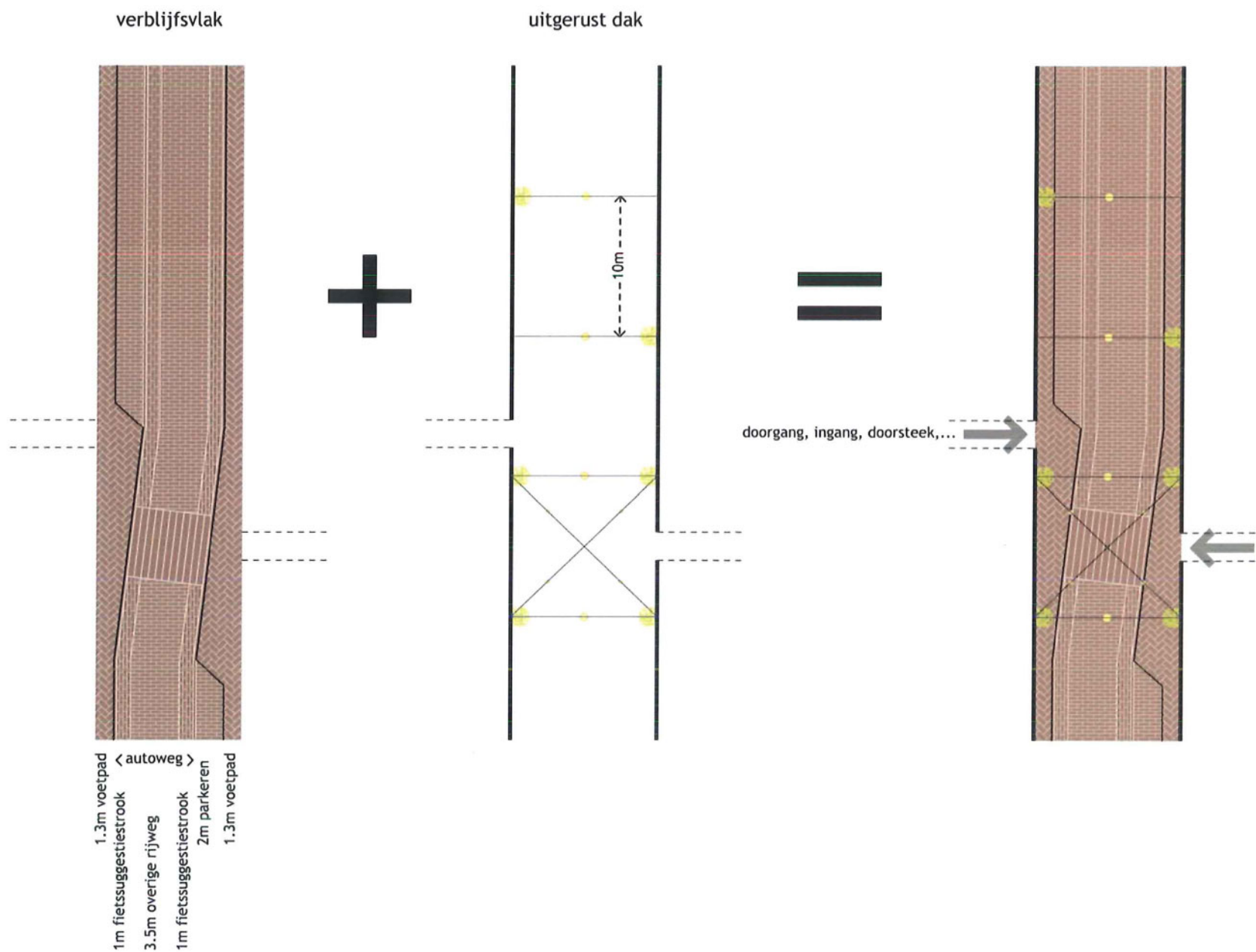
6. DETAILS

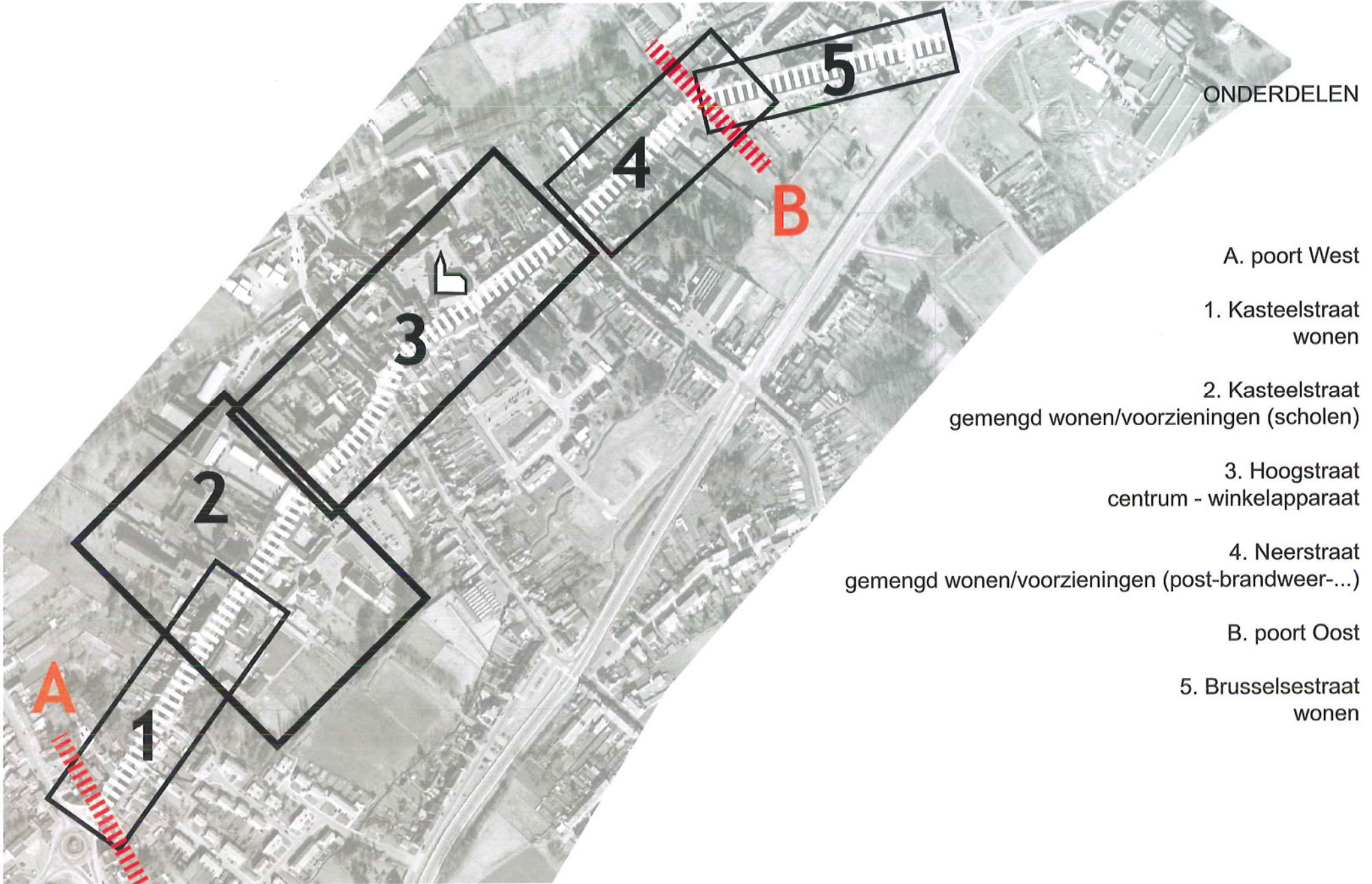
plannen

6.1 Overzichtsplan

6.2 Typestraat

ONDERDELEN

A. poort West

1. Kasteelstraat
wonen

2. Kasteelstraat
gemengd wonen/voorzieningen (scholen)

3. Hoogstraat
centrum - winkelapparaat

4. Neerstraat
gemengd wonen/voorzieningen (post-brandweer-...)

B. poort Oost

5. Brusselsestraat
wonen

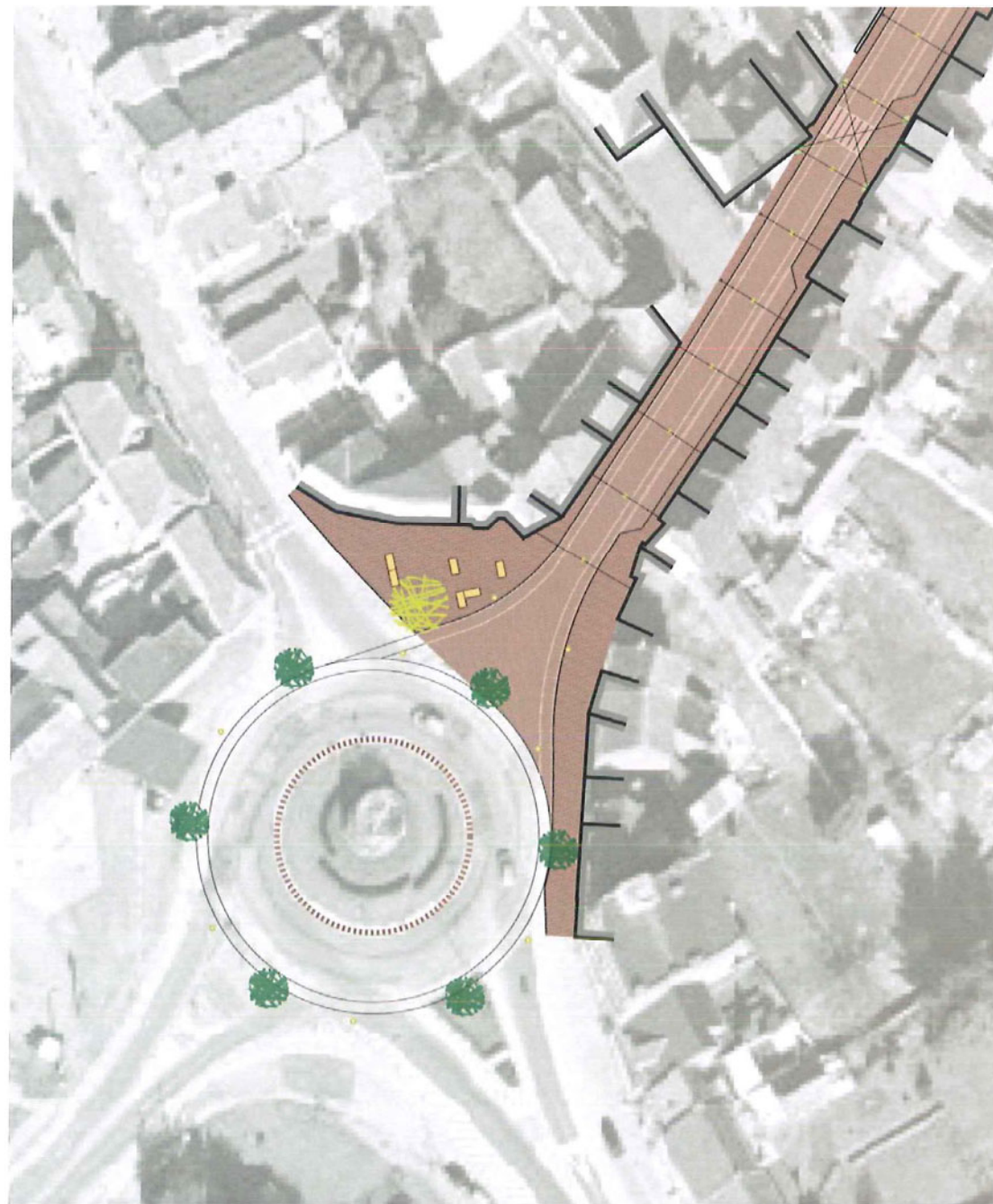

6.3 poort West

Om het centrum aan te kondigen vanaf het rond punt stellen we enkele subtiële ingrepen voor, aansluitend bij de aanleg van de centrumstraat.

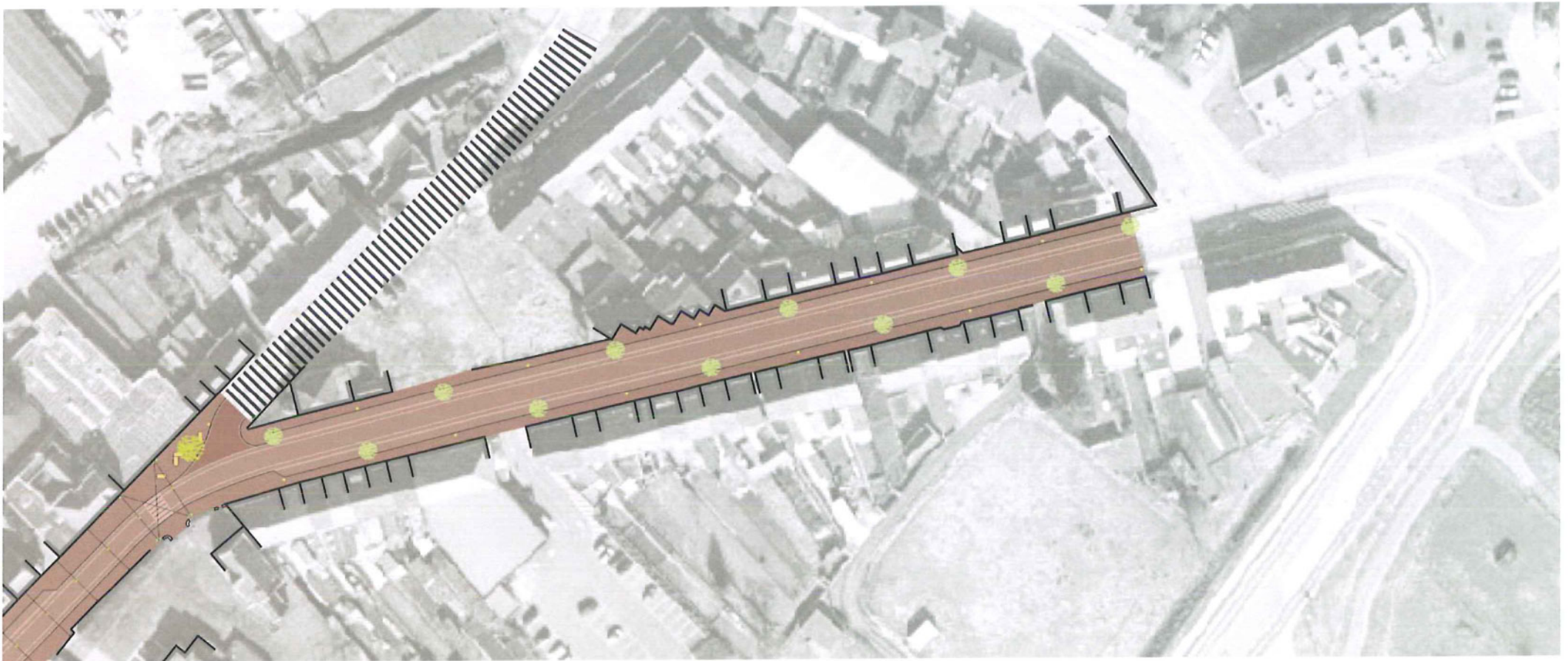
Het grondvlak in keramiek trekken we door tot aan de grenzen van het rond punt. Aan de noordzijde kan hier een pleinaanleg worden voorzien met enkele banken en bomen. Het nieuwe verblijfsvlak van de Kasteelstraat wordt zichtbaar vanaf deze poort naar het centrum. In de verte zien we tussen de twee straatgevels gespannen kabels welke ons geleiden naar de Hoogstraat.

Ook het rond punt kan geïntegreerd worden bij de nieuwe aanleg. We stellen voor rondomrond afwisseld bomen en staanlampen te plaatsen.

6.4 Brusselsestraat

De Brusselsestraat leggen we aan vanaf de dwarsstraat naar Michelbeke. Vanaf dit punt gaat men naar het centrum van Nederbrakel. Ook hier leggen we het grondvalk aan in hetzelfde materiaal als het centrum, nl. gebakken keramiek. Aan weerszijden blijft het langsparkeren gehandhaafd. Om deze lange stroken te doorbreken voorzien we tussen de parkings bomen. Deze worden afwisseld geplaatst ten opzichte van de verlichtingspalen aan de ander zijde van de straat. Ook hier stellen we voor de staanlampen te plaatsen zoals op het Marktplein.

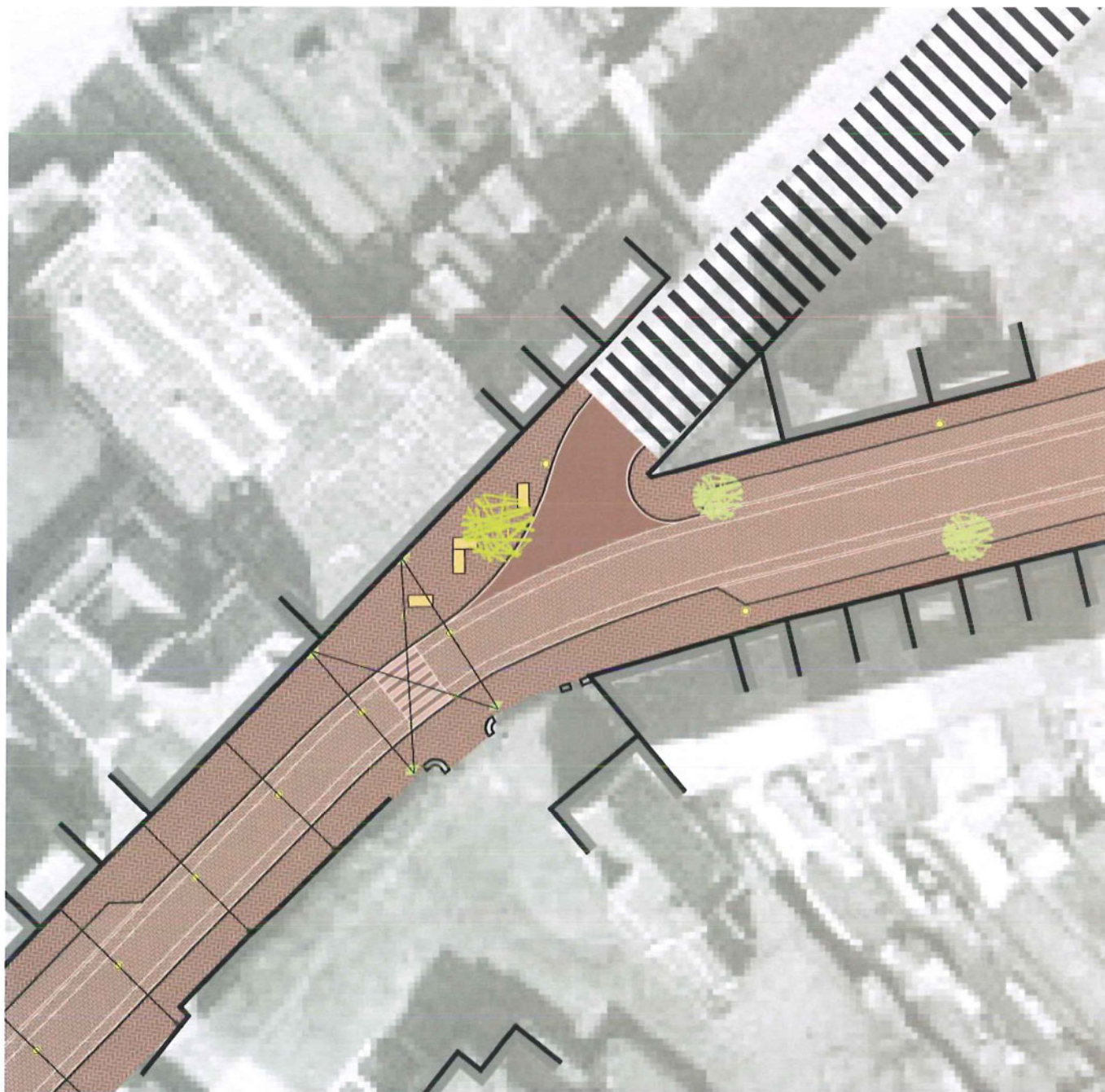
6.5 poort Oost

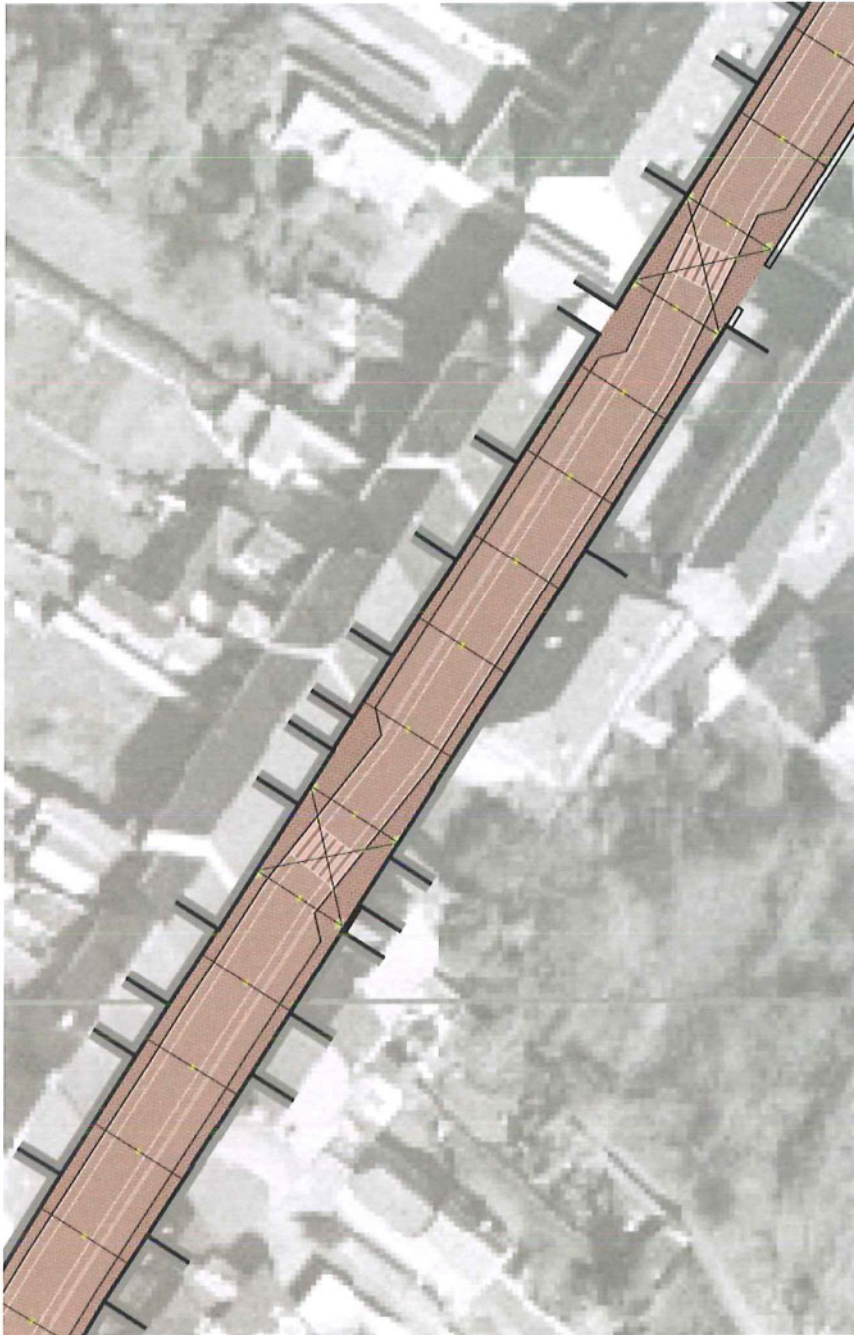
Vanaf de kruising met de Watermolenstraat rijden we het centrum van Brakel binnen.

Ter plaatse van de brandweerkazerne wordt een verbreding voorzien en dat we als een ontmoetingsplaats aanleggen (zonder de uitritten te hinderen).

Vanaf het binnenrijden van de Neerstraat heet het dak van kabels ons welkom in het centrum.

Vanaf hier betreden we de zone 30 en dus ook de dorpsgaanderij van Brakel.

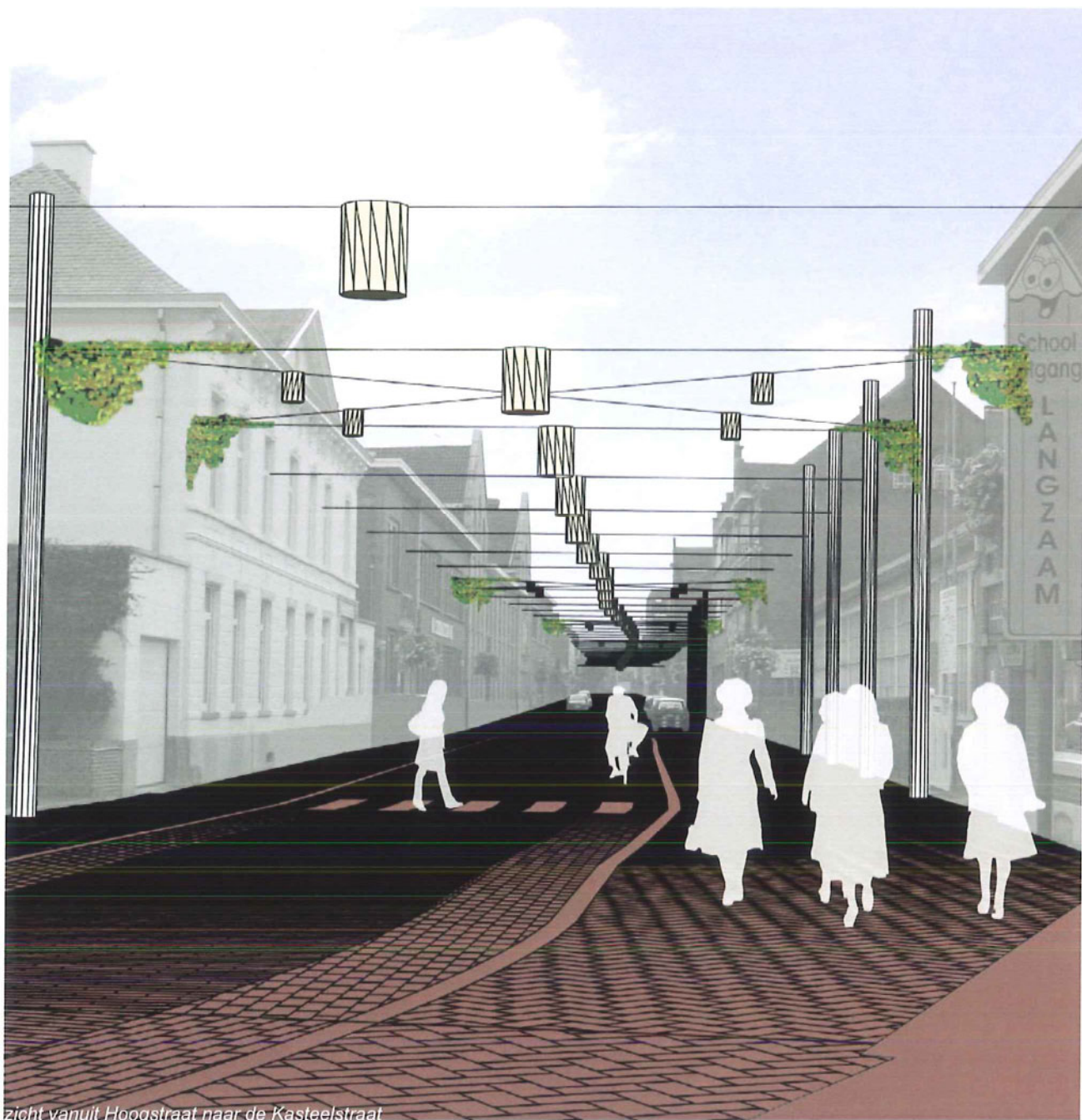

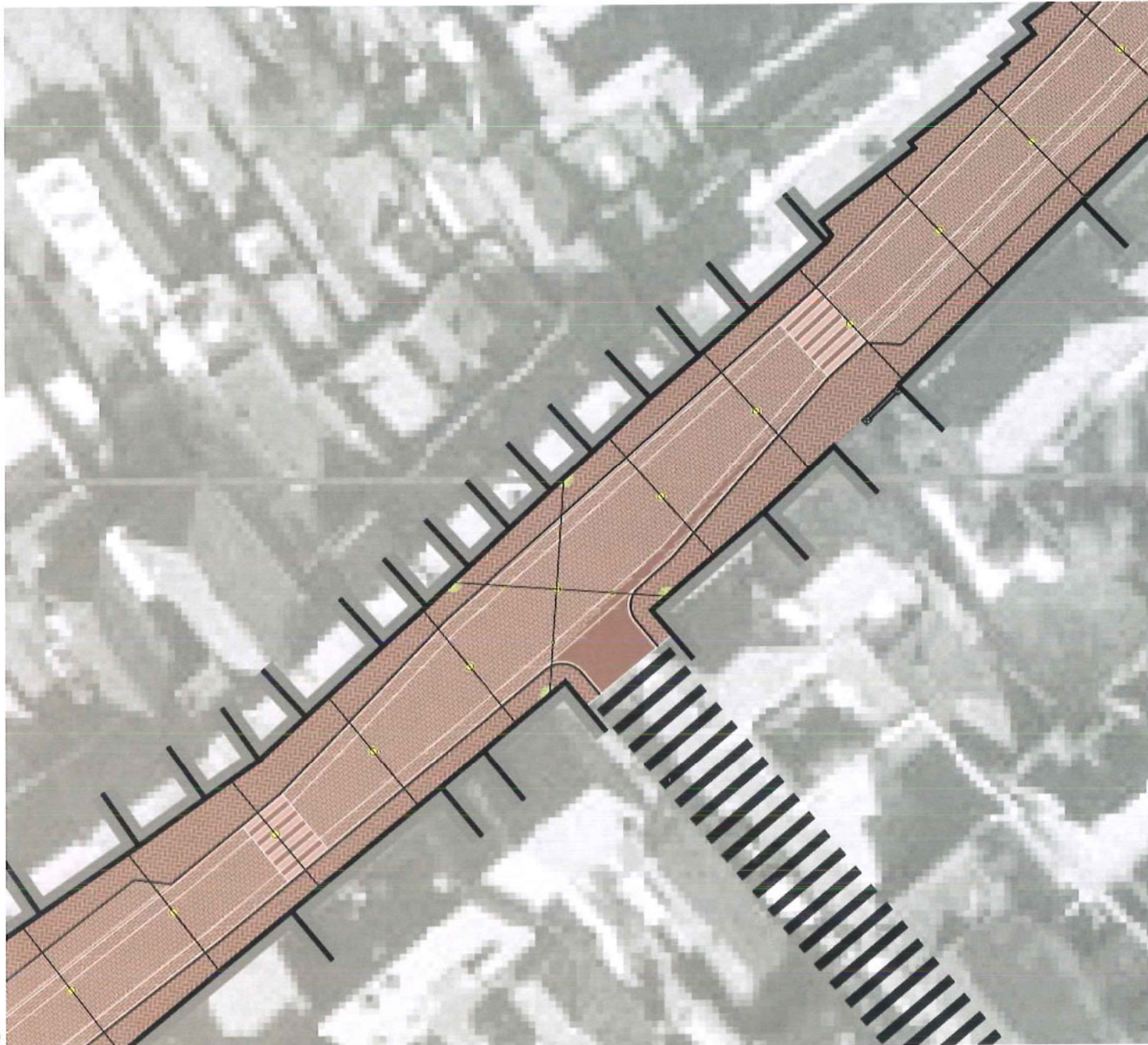
6.6 Kasteelstraat

Dit gedeelte van de centrumstraat heeft over zijn volledige lengte het typeprofiel. Ter plaatse van doorsteken en toegangen tot scholen wordt de zijde van het langsparkeren gewisseld. Hierdoor ontstaat een oversteekplaats met verbrede voetpaden aan weerszijden wat de veilige oversteekbaarheid van de straat bevordert. Deze punten worden gemarkeerd door gekruiste kabels en extra verlichtingselementen en groenelementen.

herinrichting dorpskern Brakel - Kasteelstraat-Hoogstraat-Neerstraat

zicht vanuit Hoogstraat naar de Kasteelstraat

6.7 Neerstraat (Grauwstraat)

Dit is de enige plaats waar we de constante functionele breedte van de weg inclusief fietssuggestiestroken (5,5m) verbreden.

We doen dit hier om de bussen van De Lijn toe te laten de Grauwstraat op een makkelijke manier in en uit te kunnen rijden, rekening houdende met de nodige draaicirkels.

De dwarsstraat wordt opnieuw gemarkeerd alsoen markant punt in de lineaire aanleg van de straat door hier gekruiste kabels te voorzien en daaraan extra verlichtingselementen en/of groenelementen te hangen.

6.8 Hoogstraat - centrum

Ter plaatse van de Hoogstraat, het echte centrum van de gemeente Brakel, verbreden we de voetpaden extreem. De bestaande verbredingen van de openbare ruimte zijn hier op dit moment volledig opgeofferd aan de auto. We trekken ook hier de minimale functionele breedte voor auto en fiets door en bekomen zo ruime en aangename wandelplekken.

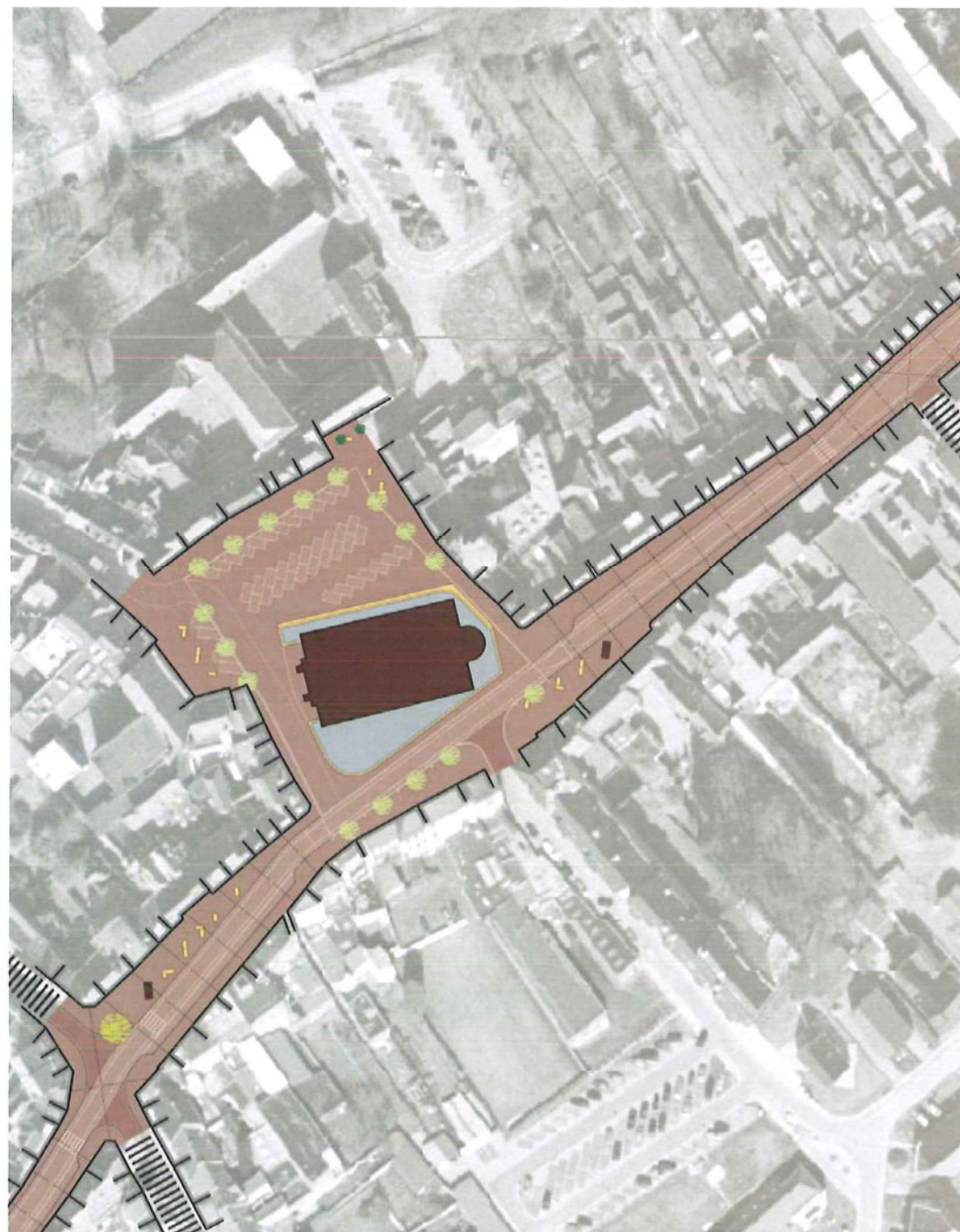
Het Marktplein trekken vanachter de dekanale Kerk over de Hoogstraat tot aan de gevel aan de zuidgevel van de straat. De rijweg komt hier op hetzelfde niveau als het plein en de voetgangerszone. Hierdoor ontstaat een grotere vermenging van verkeerstromen en daardoor ook een grotere voorzichtigheid en bewustwording bij alle verkeersdeelnemers. Dit leidt tot een remming van de snelheden en een veiligere verkeerssituatie.

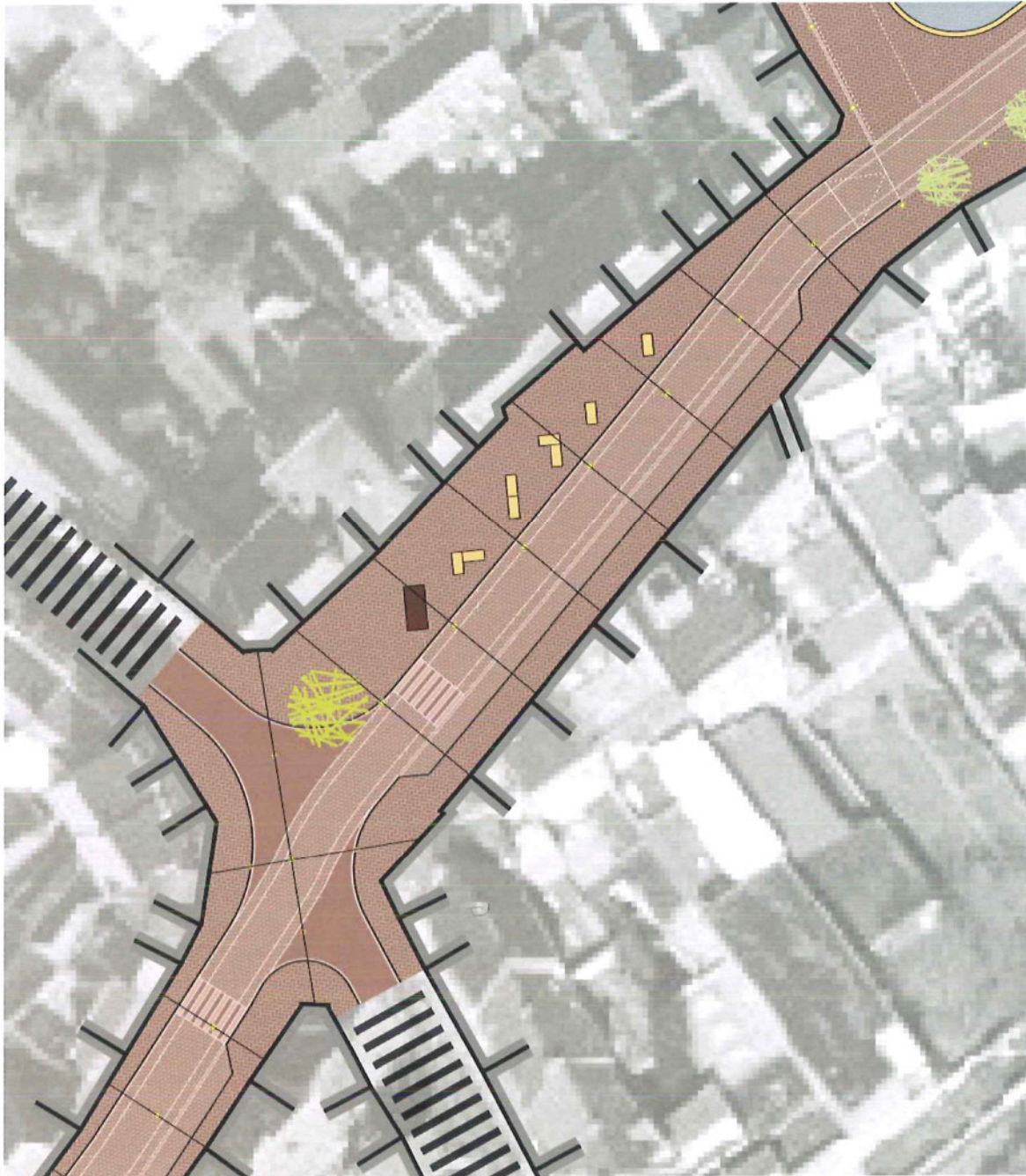
Ter hoogte van het marktplein worden de kabels onderbroken en wordt de blik volledig gericht op de kerk en het plein.

De opgehanven verlichtingselementen worden hier vervangen door de staande variëte. Aangevuld met een bomenrij omzomen zij de open ruimte van het plein.

Langs de weg ontstaan twee pleinen, ter plaatse van de nu reeds bestaande verbredingen van de open ruimte. Deze geven ruimte aan eventuele terrasjes en uitstalruimte voor de aanwezige winkeliers.

We wenden deze twee brede ruimtes ook aan om de stopplaatsen voor de bussen in te richten. Op deze ontmoetingspleintjes komen naast enkele zitbanken ook wachthokjes voor het openbaar vervoer. De bushokjes zijn schuin geplaatst, volgens de richting van het patroon van de bakstenen, waardoor de wachtende reiziger de bus optimaal ziet aankomen en een zo groot mogelijke transparantie in de open ruimte wordt verzekerd. De stopplaatsen voor de bus bevinden zich steeds na de kerk, het echte centrum van de centrale straat. Hierdoor kan men tenminste zien dat men afstapt in het centrum van de gemeente.

6.9 plein West

De kruising met de Wielendaalstraat en de Stationsstraat wordt ook hier opnieuw gemarkeerd door gekruiste kabels. Deze dwarsstraat wordt extra gemarkeerd door een boom welke de voorbijganger wijst op het landschap van de Vlaamse Ardennen achter de dichte gevels van de canyon. Aan de noordzijde zien we een plein met de busstopplaats voor de bus komende van de Grauwstraat. De bus stopt gewoon op de rijweg. Waar de straat op het Marktplein uitkomt zien we een drempel welke het autoverkeer op hetzelfde niveau als de voetgangers brengt.

herinrichting dorpskern Brakel - Kasteelstraat-Hoogstraat-Neerstraat

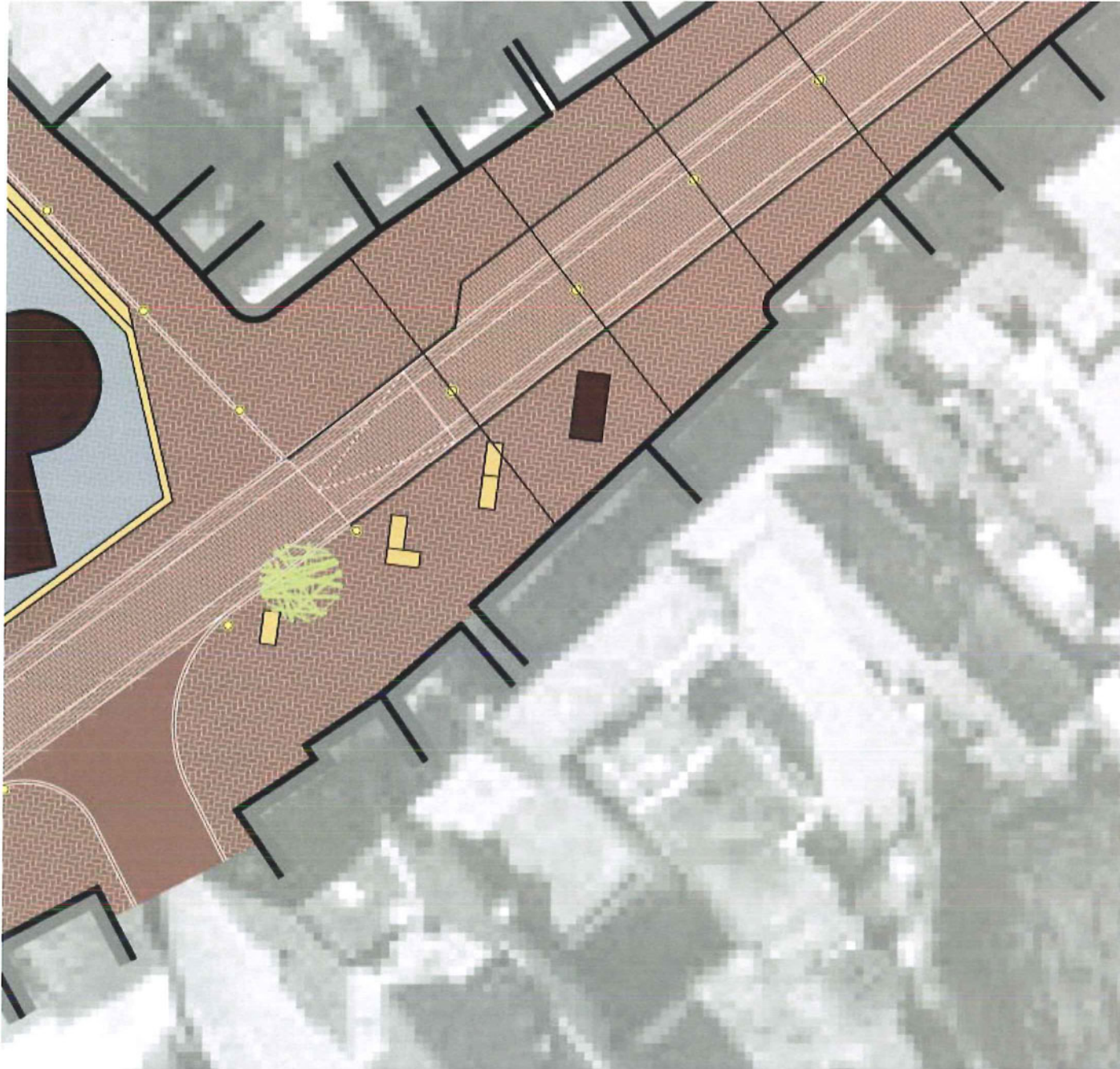
zicht vanuit Hoogstraat (bushalte richting rond punt) naar de kerk

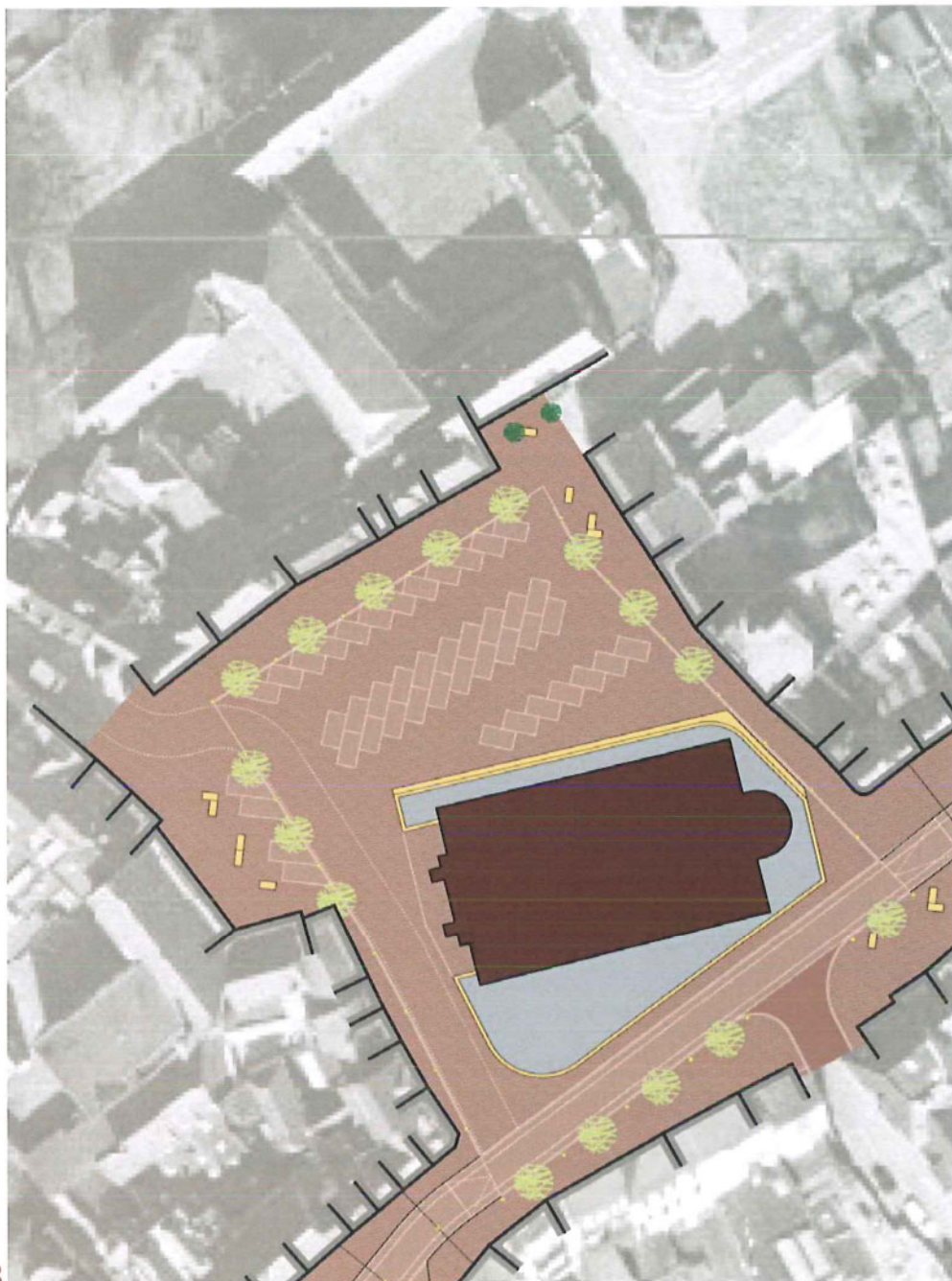
6.10 plein Oost

Aan de zuidzijde merken we een verbreed voetpad dat we inrichten als een ontmoetingsplaats met de busstopplaats voor de bus komende van de Kasteelstraat. De bus stopt ook hier gewoon op de rijweg.

Het autoverkeer komt ter plaatse van het Marktplein op hetzelfde niveau als de voetgangers. Dit moment wordt ook gemarkeerd door hier de kabels te onderbreken, de aanwezigheid van de staanlampen en de aanplanting van bomen. Deze elementen wijzen erop dat deze ruimte deel uitmaakt van Marktplein dat we vanachter de Kerk tot aan de Hoogstraat trekken.

herinrichting dorpskern Brakel - Kasteelstraat-Hoogstraat-Neerstraat

6.11 Marktplein

We proberen de kerk een belangrijk element te laten zijn op het Marktplein. Waar deze nu wat wordt verborgen achter allerlei aanplantingen en hokjes, gaan wij voor een integratie van dit historische gebouw.

Dit doen we enerzijds door de kerk te verzelfstandigen door rondom de kerk een vijver aan te leggen. Dit waterelement in het centrum refereert naar de ligging van Brakel tussen twee waterlopen en maakt het reliëf op het Marktplein zichtbaar. Aan de voorzijde wordt deze afgezoomd door een zitbank, aan de achterzijde van de kerk ontstaat een zittribune welke samen met het Marktplein kan worden gebruikt.

Anderzijds nemen we kerk ook als centraal element op binnen de algemene aanleg van het plein. Het grondmateriaal verwijst naar de gevelbaksteen van de kerk waardoor deze als centraal element op het plein wordt geïntegreerd en niet meer als een "vreemde eend in de bijt" gezien moet worden.

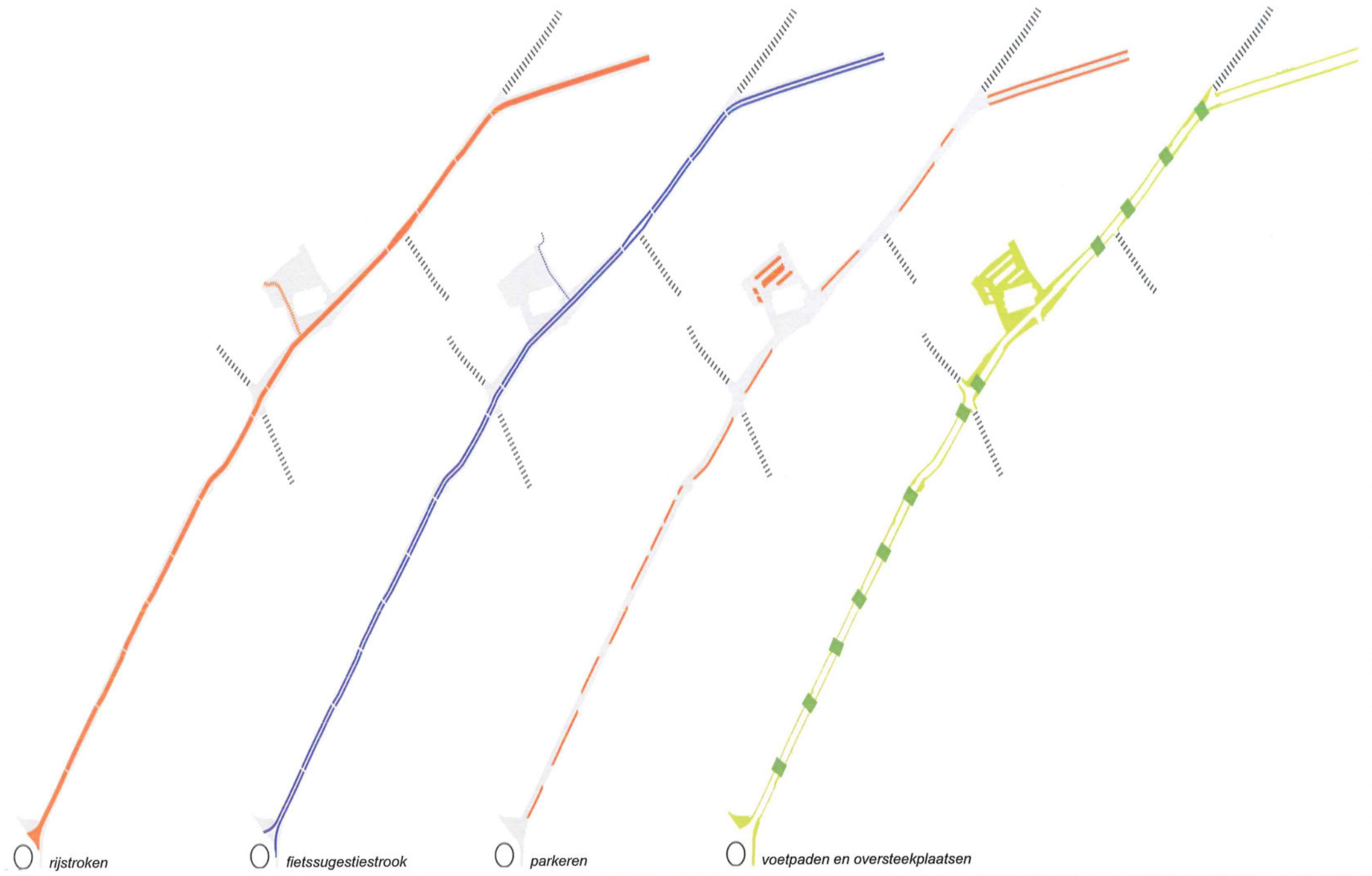
We zien de kerk als een zelfstandig verlicht object op het plein. Hierdoor halen we de aandacht weg van de gevels welke geen echte meerwaarde betekenen voor dit centrale plein van Brakel. We versterken dit idee door het plein volledig te omranden met bomen en verlichtingselementen. Hierdoor wordt rondom een functionele ruimte afgebakend welke gebruikt wordt als rijzone, laad- en loszone of terrasruimte (bvb aan de rechterzijde van het plein). Voor het gemeentehuis en de bibliotheek richten we kleine ontmoetingsplekken in met zitelementen.

Het plein zelf blijft behouden als een parking voor kortparkeren in het centrum. Voor bepaalde evenementen kan deze ruimte volledig worden ingenomen.

herinrichting dorpskern Brakel - Kasteelstraat-Hoogstraat-Neerstraat

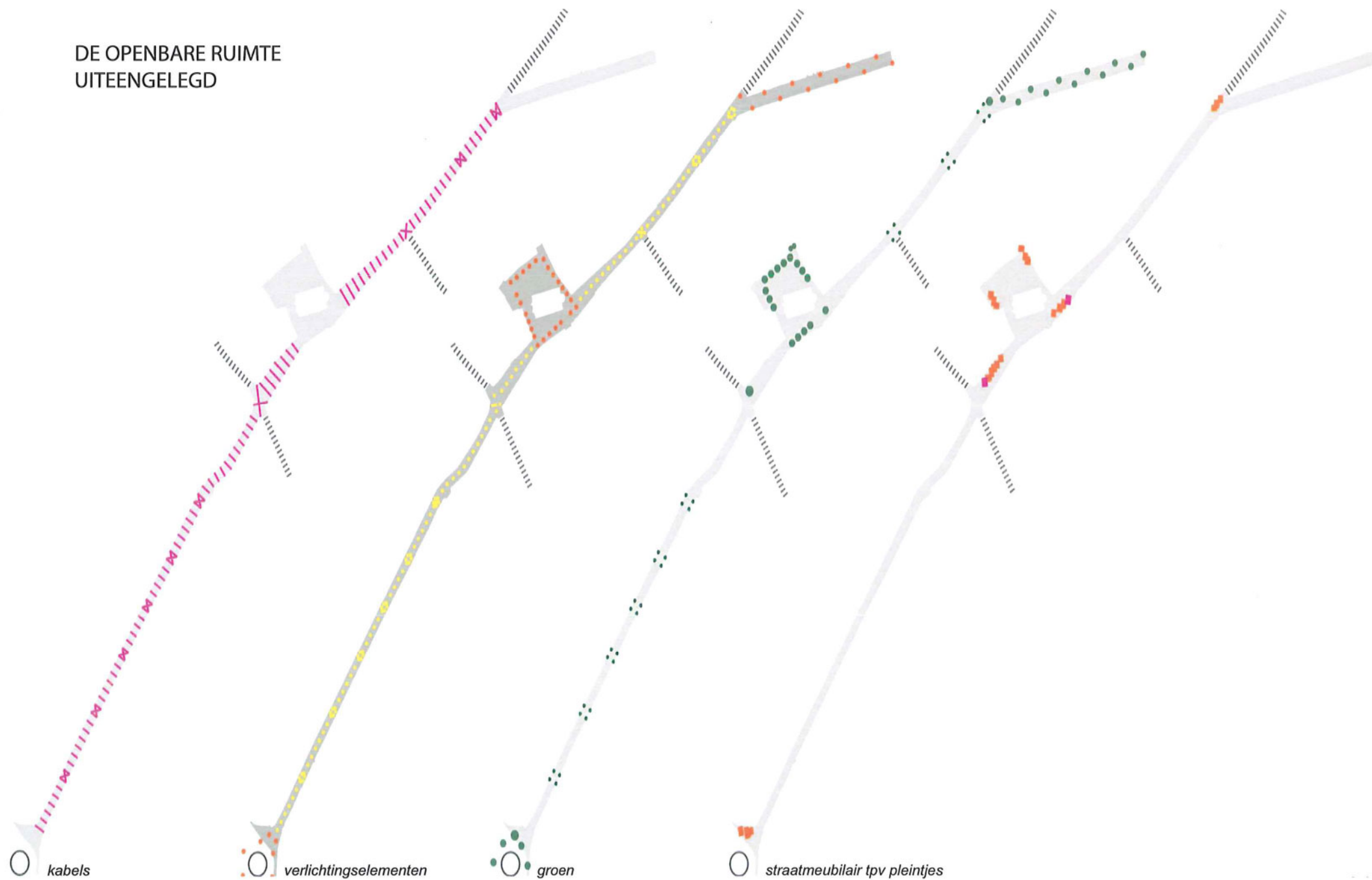

zicht vanop het Marktplaats richting gemeentehuis

herinrichting dorpskern Brakel - Kasteelstraat-Hoogstraat-Neerstraat

DE OPENBARE RUIJITE
UTEENGELEGD

herinrichting dorpskern Brakel - Kasteelstraat-Hoogstraat-Neerstraat

